

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2010/11:8

Stenografiska
uppteckningar
2010/11:8

Fredagen den 12 november

1 § Utbildning, ungdom och kultur (utbildning)

Utbildningsminister Jan Björklund

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom och kultur (utbildning) den 10–11 maj 2010

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom och kultur (utbildning) den 18–19 november 2010

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 9.30. Vi startar. Det finns ett förslag från presidiet – jag tar de viktigaste frågorna först – nämligen att vi skulle ändra starttiden på fredagar till kl. 9. Ni kan väl fundera på det under sammanträdet, och så återkommer vi i slutet och fattar ett beslut i den frågan.

Vi hälsar nu utbildningsministern välkommen.

Det finns en återrapport. Den är ett halvår gammal. Vill utbildningsministern säga någonting om denna återrapport? Finns det några frågor om eller kommentarer till den? Kan vi lägga den till handlingarna? Då lägger vi den till handlingarna.

Då går vi över till dagordningen. På dagordningen är det alltså punkterna 15–19. Det handlar först om europeiskt samarbete i fråga om yrkesutbildning. Alla de här frågorna har varit uppe i utbildningsutskottet, och den överläggningen präglades av stor enighet, så vi behöver inte bli alltför utförliga här om det inte finns goda skäl till det.

Den här frågan är ny, och det är en beslutsfråga.

Anf. 2 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr ordförande! Precis som Sverige har resten av Europa under 25 år nedprioriterat yrkesutbildningar. Nästan alla länder uppfattar i dag att det var ett misstag, inklusive vi själva, och vidtar olika åtgärder för att nu lyfta upp yrkesutbildningar igen.

Det är inte så att alla ungdomar vill bli akademiker, och våra samhällen funkar inte heller om alla är akademiker. Vi måste ha mer yrkesutbildning, och det här ärendet handlar om detta.

Det är naturligtvis varje land som bestämmer hur mycket yrkesutbildning man ska ha. Men det är ett problem. När det gäller universitets- och högskoleutbildning har vi sedan 15 år tillbaka en ökad samordning av typen att en fil.kand.-examen ska vara samma i alla länder, exempelvis. Man ska kunna ha en examen i ett land och söka jobb i ett annat

land. Det kallas för Bolognaprocessen. Då har vi de senaste åren inom EU dragit i gång något som kallas för Köpenhamnsprocessen – det beror på att det drog i gång på ett möte i Köpenhamn – där vi ska försöka göra samma sak när det gäller yrkesutbildningar. Ett elektrikercertifikat ska vara samma i Sverige som i Spanien. Har man en utbildning ska man kunna söka ett jobb i resten av Europa. Det ska vara lika mycket värt.

Jag ska säga att det här är nog så svårt på universitetsområdet, för alla har sina traditioner. Här är det ännu svårare, för det går tillbaka till hantverkstraditioner och fackliga krav i olika länder och traditioner som är totalt olika. Men det är vad detta går ut på, en ökad samordning också på yrkesutbildningsområdet när det gäller att enas om vad olika utbildningar och examina ska betyda och vara värda, så att man kan jobba i andra länder än där man har haft sin utbildning.

Anf. 3 THOMAS STRAND (S):

Jag skulle vilja säga att jag inte håller med utbildningsministern om att man har nedprioriterat yrkesutbildning i Sverige under 25 år. Det är en politisk utsaga som vi kan diskutera. Jag tycker inte att den stämmer.

Det är väl inte så att alla vill bli akademiker. Det är väl ingen som har påstått det. Däremot vet vi alla att det är bra om vi får fler som vill bli det, för Sverige ligger inte i topp vad det gäller högutbildade personer i relation till befolkningen.

Vi hade ingen avvikande mening i utskottet om detta – det stämmer. Det är bra att den svenska regeringen och en enig riksdag ställer sig bakom det dokument som nu ligger på bordet. Det finns mycket att säga om det. Det ska vi inte ta tid till. Men det nämns att det är väldigt viktigt att stärka språkundervisning i yrkesutbildningen, att det är viktigt med estetiska lärprocesser i yrkesutbildningen och att vi inte ska skapa återvändsgränder utan ha flexibla system där man lätt kan gå mellan yrkeshögskola och högskola.

Jag tycker att det är jättebra att den svenska regeringen ställer sig bakom detta i ett EU-perspektiv. Däremot tycker jag att det är anmärkningsvärt att man gör tvärtom på hemmaplan, där man skär ned engelskaundervisningen på yrkesutbildningen, tar bort det estetiska ämnet som kärnämne och försvårar övergången mellan yrkeshögskola och högskola genom olika poängsystem.

Det är det här som jag tycker är viktigt, alltså konsekvensen och trovärdigheten på EU-plan och hemmaplan.

Jag vill ge ett medskick till utbildningsministern. Det här dokumentet är omfattande och detaljerat, men det finns en sak som jag tycker att jag saknar i skrivningarna och som jag gärna vill att utbildningsministern lyfter fram på mötet. Det sägs ingenting om kampen mot en könssegregerad arbetsmarknad. Det handlar alltså om att få tjejer att välja manliga yrken, traditionella manliga yrken, och vice versa. Det finns inga skrivningar om det i dokumentet, såvitt jag kan finna. Det här skulle jag vilja att utbildningsministern tar med till diskussionen i det här ärendet.

Anf. 4 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Jag tycker att mycket av det som har sagts är väldigt bra när det gäller yrkesutbildningar. Jag håller med utbildningsministern om att yrkesut-

bildningar inte har värderats särskilt högt i Sverige. Jag tycker att det är bra att de får göra det.

Jag har bara två frågor. Det finns åtta nyckelkompetenser. Den första nyckelkompetensen säger att kommunikation på modersmålet är väldigt viktigt. Då undrar jag: Menar man då det inhemska språket, eller menar man att alla bör gå på modersmålsundervisning? Det är min första fråga.

Sedan kommer min andra fråga. Jag uppskattar att man får åka utomlands och praktisera och ha lärlingar. Men är syftet att alla företag i alla europeiska länder ska ha skyldighet att ta emot alla som söker utifrån?

Det är mina två frågor.

Anf. 5 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Begreppet modersmål betyder helt olika saker. I skolan i Sverige använder vi begreppet modersmål när invandrare i Sverige läser det språk som de tog med sig hit. Så använder vi begreppet modersmål i Sverige. Så används inte begreppet modersmål i de flesta andra länder, utan då är det så att säga svenska som är modersmål i Sverige. Med modersmål i den här meningen menas att det är viktigt att man snabbt lär sig franska om man kommer till Frankrike för att komma in på arbetsmarknaden. Det är så man menar här.

Den andra frågan, som Margareta Sandstedt ställde, tar inte det här ärendet ställning till, vilka som ska anställas och inte. Det här handlar om samordning av utbildningsnivåer, så det är en helt annan fråga.

Den mer inrikespolitiska debatten, Thomas Strand, kring vår utbildningspolitik får vi väl ta i ett annat sammanhang än i EU-nämnden. Men jag lovar att vi har gått längre än något annat land i att akademisera yrkesutbildningarna, så Thomas Strand behöver inte vara orolig för att vi på något sätt kommer efter på den nivån.

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Just det, jag vill understryka att vi försöker att hålla inrikespolitiken borta här.

Anf. 7 ELISABETH SVANTESSON (M):

Jag vill inte förlänga debatten, men jag har en kunskapsfråga om Ecvet och ECTS, där man ska jämföra yrkesutbildningar mellan olika länder. Det är ett system som man försöker få på plats. Är det någonting som håller på att komma på plats, så att man faktiskt kan jämföra mellan länder?

Anf. 8 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Ja, herr ordförande, det är alltså European Qualifications Framework, EQF. Det är det som är Köpenhamnsprocessen. Vad är då det här? Man hittar på konstiga ord för allting, men det är alltså ett gigantiskt schema. Där finns Sverige, Finland och alla EU-länder. Och så har man då elektriker, två år, vad som ska ingå i det och så vidare. Det är alla möjliga – varför tar jag just upp elektriker? Men mycket handlar det om de tekniska yrkena, för det är där det finns certifikat, historiskt.

Apropå kön är det klart att det mycket är den manliga sektorn som det här har handlat om hittills. Men det handlar naturligtvis även om under-

sköterskor och så vidare, att man definierar vad de här yrkena är. Det är det arbete som pågår. Det har pågått sedan några år tillbaka.

Det är ett enormt arbete. Man kan tänka sig att någon sitter och skriver ihop det här, men så är det inte, utan det är fackföreningar, hantverkare, branschorganisationer och myndigheter i alla EU:s 27 länder som liksom ska enas. Och man har sedan århundraden tillbaka helt olika traditioner och synsätt när det gäller detta. Det är ett långt knagglande kring detta, så det kommer att ta ett antal år. Men EQF är det som ska bli detta gemensamma regelverk.

Anf. 9 MARIE GRANLUND (S):

Jag vill också tacka för redogörelsen. Jag delar uppfattningen att vi ska hålla oss från inrikespolitiken, men då kanske också statsrådet kan börja lite mindre konfrontatoriskt och inte ta upp inrikespolitiken i inledningen.

Sedan skulle jag bara vilja höra en kommentar kring Thomas Strands förslag om att driva eller ta upp frågan om att minska könssegregationen i utbildningarna.

Anf. 10 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Ordförande! Ärendet handlar inte riktigt om den dimensionen, men jag har inga svårigheter att ta upp det. Vi tar upp det rätt ofta. Jag gör det gärna, så att säga.

Just i det här sammanhanget, när det handlar om att ha ett regelverk för vad en elektriker är och vad en undersköterska är, är det väl inte riktigt främjandeåtgärder det handlar om. Men absolut, jag tycker att det Thomas Strand tog upp på det området är helt centralt, så jag har absolut inga svårigheter att ta upp detta.

Anf. 11 THOMAS STRAND (S):

Det är mycket bra om utbildningsministern vill lyfta fram den här frågan. För det dokument vi har är väldigt omfattande och detaljrikt på många sätt, och det är märkligt om man glömmer bort en viktig aspekt i denna fråga, så det här tycker jag är en viktig svensk ståndpunkt att driva.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag. Utbildningsministern har inte någonting emot detta medskick, men jag finner också att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 16, Unga på väg. Då vill jag understryka att detta ärende har varit uppe tidigare och varit kontroversiellt, men här gäller det alltså utbildningsdimensionen i initiativet Unga på väg. Det har varit uppe i utbildningsutskottet, och det är en beslutspunkt.

Anf. 13 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr ordförande! Utbildningspolitik är något som i EU-sammanhang har varit väldigt kontroversiellt. En del här inne är helt emot EU. Men, för att strunta i det, om man nu har EU, vad ska man samarbeta om i EU?

Och då är det så, om man går tillbaka historiskt, att det har varit kontroversiellt till tusen att ha utbildningspolitik i EU. Det har att göra med den historiska bakgrunden, när EU grundades.

Utbildning, i synnerhet skolväsendet för barn och unga, anses vara en del av varje lands kultur. Man ska lära sig språk. Man ska lära sig historia och religion och allt vad det är. Och alla länder har sina traditioner. När man grundade EU en gång i tiden hölls därför utbildning helt utanför EU. Det var andra saker man skulle ägna sig åt, ekonomiskt samarbete och allt vad det var.

Sedan tio, tolv år tillbaka håller detta på att förändras. Det beror på att alla börjar inse att utbildning är helt centralt om vi ska kunna mäta oss med Kina och Indien i framtiden. När man ska tala om en tillväxtagenda för 2020 blir utbildning en central komponent. Det går inte att utelämna det.

Då har det historiskt funnits ett antal program, trots allt, på utbildningsområdet inom EU, men det har bara handlat om att man ska utbyta studenter mellan länderna i olika utbytesprogram. Ni kan de här namnen, Erasmus och allt vad det har hetat genom åren. Kvaliteten på utbildningsnivån har EU däremot aldrig diskuterat, men detta har förändrats.

Unga på väg, när det avser utbildningsdimensionen, är ett försök från kommissionen, som vi stöder, att föra ihop detta. De äldre utbytesprogrammen som är bra och som behöver moderniseras – grundtanken är bra, att studenter ska röra sig mellan länder – ska föras ihop med ett kvalitetstänkande i utbildningsväsendet. Det är till exempel det som vi pratade om nyss. Det är yrkesutbildningar, och det är baskunskaper och det är akademisk excellens och allt vad det är. Detta ska föras ihop i ett ramverk. Substansen i detta ärende är, som ofta i sådana här ramärenden, otydlig. Men vad det ytterst går ut på är att föra ihop detta till en gemensam utbildningspolitik som ska stötta Europas tillväxtagenda för 2020.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Då finns det utrymme för synpunkter.

Anf. 15 BODIL CEBALLOS (MP):

Jag har mer en fråga. I slutsatserna under punkt 3 står det om förnyade ramar för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet. Därför är frågan om den samordningen också skulle innebära minskade kostnader eller påverka kostnadsbilden på något sätt.

Anf. 16 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Vi är naturligtvis i grunden väldigt positiva till att ungdomar får hjälp att komma ut på arbetsmarknaden. Men vi vill akta oss för att EU ska få mandat att besluta, styra och ingripa i hur det ska bli i enskilda länder, så att det innebär en förflyttning från den nationella nivån. Vi ser en fara i det.

Sedan tänker jag beträffande pressen på att ungdomar i europeiska länder ska ut och praktisera: Jag är lite orolig för att det blir ett alltför starkt tryck på ungdomar i de enskilda länderna, kanske utifrån en mycket hög arbetslöshet. De kanske mot sin vilja måste flytta och praktisera fast de inte vill det.

Jag är lite osäker och fundersam över det. Utifrån det som jag har framlagt nu vill jag anmäla en avvikande mening.

Anf. 17 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Jag tackar ministern för redogörelsen.

Vi hade uppe den här frågan tidigare, för några möten sedan, men utifrån ett arbetsmarknadspolitiskt perspektiv. Nu är det utbildningen som så att säga är ingången den här gången.

I det sammanhanget tog vi upp den utsatta arbetsrättsliga situation som många unga är i när de arbetar i andra EU-länder. Vi har haft en rad uppmärksammade fall också i Sverige på unga människor som utnyttjas till långt under vad gällande kollektivavtal och lagar säger på arbetsmarknaden.

Vår mening är att man i samband med att man tar upp direktiv som berör rörlighet på arbetsmarknaden ska ta upp också frågan om att tillförsäkra sig om att det är goda arbetsrättsliga förhållanden och att kollektivavtal respekteras från första dagen, och vi anser att det ska finnas ett socialt protokoll inom EU som tillförsäkrar detta.

När frågan om Unga på väg tas upp bör Sverige föra fram den åsikten. Men eftersom jag är på mitt allra soligaste och gladaste morgonhumör anmäler jag inte någon avvikande mening utan för fram detta som en åsikt.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Det tackar vi för, denna regniga dag.

Anf. 19 THOMAS STRAND (S):

Vi hade ingen avvikande mening i det här ärendet i utbildningsutskottet. Detta är en värdefull diskussion, och en bra diskussion ska givetvis föras.

Det finns många intressanta aspekter, exempelvis olika inriktningar och initiativ, bland annat om det livslånga lärandet med fokus på de nyckelkompetenser som finns och som är viktiga, likaså att minst 40 procent ska ha eftergymnasial utbildning och att man ökar ambitionen om det.

Där har jag en fråga. Finns det några nya beräkningar på hur det ligger till i Sverige i dag med dem som har en eftergymnasial utbildning? Hur ser det ut procentuellt? Trenden har ju varit att det har minskat under de senaste fyra åren, och nu försvinner 10 000 platser på högskolan år 2012. Hur ligger Sverige till i relation till målet?

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Vi försöker hålla inrikespolitiken åt sidan.

Anf. 21 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Ordförande! Ni får väl avgöra. Jag uppfattar att de frågor som både Margareta Sandstedt och Jonas Sjöstedt ställde var rätt arbetsmarknadsrelaterade. De delar där jag ska representera Sverige avser inte de frågorna.

Jag uppfattar beträffande studentrörlighet, så länge man är ute och studerar, att vi inte har olika åsikter. Om man sedan ska börja jobba i de länderna handlar det om en annan diskussion. Vi är förmodligen oense om en lång rad saker, men det gäller inte det här ärendet, så om ordföranden inte propsar på det tänker jag undvika arbetsmarknadspolitiska diskussioner just nu.

Rörligheten för studenter uppfattar jag att det finns en bred enighet om. Den är ju frivillig.

Margareta Sandstedt säger att många känner en press. Då vill jag säga att det ju kan hända att det finns någon individ som känner press. Men generellt sett tycker jag inte att det är så. Det är en försvinnande liten andel av studenter i Sverige som pluggar utomlands. Jag tycker att det borde vara fler. Jag tycker att det internationella utbytet är mycket berikande och att fler borde delta i det. Kan vi i framtiden på något sätt hitta system, modeller och jämförbarhet mellan länder som underlättar detta tycker jag att det vore bra, för det är väldigt bra för Sverige om våra ungdomar skaffar sig internationella erfarenheter.

Det finns givetvis ett problem. Alla vill plugga i engelskspråkiga länder. Det är väldigt få som vill åka till Bulgarien och plugga. Det är England man vill åka till, och i och för sig kanske även Paris. Det gör att trycket på de stora västländerna är mycket stort. Men jag tycker inte att det är ett problem om ungdomar vill åka utomlands, utan tvärtom tycker jag att vi bör uppmuntra det.

Kostnaderna är inget som berörs här över huvud taget, utan detta är mer principiella deklarationer. Det har sedan att göra med EU:s budget och annat och i sista ändan hur mycket vi är beredda att pröjsa.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Margareta Sandstedt anmälde en avvikande mening. Det vore bra om du koncist kunde ange motivet för den. Tanken med en avvikande mening är ju att den ska fungera som en alternativ instruktion eller ett mandat för ministern när ministern åker ned. Om du kan göra detta vore jag tacksam.

Anf. 23 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Ordförande! Jag ber om ursäkt om jag var otydlig. Jag ska tänka på det framöver.

Jag vill bara säga: Jag har ingenting emot att man åker ut och har lärlingsjobb och praktik i andra länder. Den grundidén tycker jag är bra i grunden. Men det var inte det som jag hade en avvikande mening mot, utan den gällde att jag är orolig för och vill att man ska akta sig för att vi får en sådan utveckling att EU tar ytterligare mått för att föreslå förändringar i enskilda länder och målsättningar som innebär en förflyttning av de nationella besluten. Det avser min avvikande mening här.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Tack för det! Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Då går vi vidare till punkt 17, som handlar om en skola för 2000-talet. Det ärendet har också varit i utbildningsutskottet. Det är en beslutspunkt.

Anf. 25 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Ordförande! Väldigt många EU-länder, liksom vi själva under en 20-årsperiod, har noterat att vi i internationella jämförelser har sjunkande resultat i basfärdigheter: läsning, skrivning, matematik. Naturvetenskap räknas i det här sammanhanget också in i baskunskaper.

Det är inte bara här i Sverige som vi vidtar en lång rad åtgärder, utan alla är bekymrade över hela Europas utveckling, naturligtvis återigen i kontexten med jämförelser med tillväxtregionerna i Asien och så.

Detta dokument har inte varit kontroversiellt i EU-kretsen. Det betonas egentligen bara att vi alla nu måste rycka upp dessa områden. Sedan får varje land utifrån sina problem gå in i detalj på vad man ska göra. Att läsa och skriva, matte och naturvetenskap – *the basic skills*, som man säger – är områden som är centrala för Europa. De är centrala för vår konkurrenskraft. Det är centralt för den sociala jämlikheten i våra länder att alla kan läsa och skriva.

Ur både ett globaliseringsperspektiv och ett jämlikhetsperspektiv måste de flesta länder i Europa rycka upp sig. Det är väl ungefär det som är innebörden i detta dokument.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Finns det några synpunkter eller frågor? Om så inte är fallet finner jag att det finns majoritet för regeringens ståndpunkt i denna fråga.

Då kommer vi till punkt 18, Utbildning för hållbar utveckling. Det är också en beslutsfråga som har varit i utbildningsutskottet.

Anf. 27 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Ordförande! Precis som rubriken säger handlar det om att i det ordinarie skolväsendet eller i våra utbildningsväsenden främja mer tänkande kring hållbar utveckling, klimatfrågor, miljöfrågor och hur vi vårdar vår jord för kommande generationer. I grunden blir det ett slags uppmaning till medlemsländerna att integrera dessa frågor mer i sina läroplaner, lärarutbildningar och skolsystem.

Utan att bli inrikespolitisk är det naturligtvis så att eftersom vi just nu håller på med stora skolreformer så gör vi detta just nu, till exempel med läroplanerna. Det är det som alla länder bör göra.

Anf. 28 BODIL CEBALLOS (MP):

Jag tänker mer på uppföljningen. Det är ju lätt att säga ”Detta borde ni göra” och komma med rekommendationer. Men hur följer man upp, och vilken kunskap har vi om hur det ser ut i länderna runt om i Europa i dag?

Anf. 29 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Jag kanske inte på sittande möte har i huvudet någon detaljerad kunskap om hur det ser ut. Men mer övergripande kan jag säga: Miljöfrågor över huvud taget har kommit in i vårt medvetande mer distinkt de senaste 25–30–40 åren. Just klimatfrågan har blivit riktigt stor de senaste 10 åren. Det är klart att läroplaner är en produkt av sin tid, så läroplaner som skrevs på 80-talet, som en del länder har, inkluderar inte de här frågorna på det sättet, och detsamma gäller lärarutbildningar som är äldre. Med

jämna mellanrum gör alla länder som Sverige: man reformerar sina system. Då förs det in och integreras. Det är väl det som gäller.

Exakt hur det är just nu i alla länder kan jag inte säga. Men jag kan säga att alla länder har den här typen av diskussioner och är medvetna om att dessa frågor måste spela en större roll i utbildningsväsendet.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens standpunkt.

Då kommer vi till punkt 19, som är Jan Björklunds sista punkt: Att bryta ojämlikhetens onda cirkel. Det ärendet har också varit i utbildningsutskottet. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 31 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Här finns det inga slutsatser som vi på något sätt ska ställa oss bakom, utan det är en diskussionspunkt.

Vår uppfattning är att vi har för stora sociala ojämlikheter i Europa och även i vårt eget land och att utbildning är en väldigt viktig del för att bryta det, för att ge nya chanser åt människor och jämna ut skillnader – skolväsendets, utbildningsväsendets kompensatoriska uppgift.

En bakgrund är att vi just har gått igenom en lågkonjunktur och människor har förlorat jobbet. När jobben kommer kanske en del har fel utbildning – det är en dimension i detta.

Det andra är att det är väldigt lätt att ha perspektivet med globalisering och Kina. Alla har det. Hur ska vi klara oss? Och så satsar vi på det kvalificerade. Då glömmar man bort dem som inte är internationellt konkurrenskraftiga på samma sätt. Men det får man inte göra. Jag tycker att det är själva kärnan i detta.

När vi nu satsar på naturvetenskap och matte måste vi se till att alla når en basnivå. Alla måste liksom lära sig att läsa och skriva och bli rustade, så att globaliseringsdiskussionen inte leder till att vi satsar på bara det som ska vara internationellt konkurrenskraftigt på högsta nivå.

Det tycker jag är själva kärnan i den här diskussionen, och den tänkte jag försöka lyfta fram i debatten, när vi har den.

Anf. 32 THOMAS STRAND (S):

Detta tycker jag är ett intressant dokument. Jag läste en kommentar om att entusiasmen inte var så hög, för detta var uppe tidigare i diskussionen, men jag tycker givetvis att frågan är viktig att lyfta fram och bevaka.

Jag skulle också här vilja ha ett lite medskick från vårt perspektiv angående dokumentet. På s. 3 i dokumentet tycker jag att det finns några nyckelmeningar som jag tycker att man borde fokusera mycket på i ett europeiskt perspektiv.

Där står det: "Ojämlikhet är socialt förgörande." Vidare står det: "Det finns övertygande bevis på att ojämlikheten när det gäller kompetens är större och den sociala sammanhållningen är sämre i länder med stora inkomstklyftor."

Det är en diskussion kring detta med klyftor i samhället. Det konstateras att det är ett problem som vi har i hela Europa, att klyftorna hela tiden tenderar att öka.

2010/11:8
12 november

Det är en jätteviktig diskussion. Det ska bli intressant att se de slutsatser som ni kommer fram till, kopplade till den första frågeställningen, hur man får utbildningspolitiken att samspela med andra sektorer och politikområden. Jag ser fram emot de slutsatser som ni kommer att dra av diskussionen.

Anf. 33 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Det är ett intressant ämnesområde.

Jag tänkte på en mening jag läste när jag tittade i papperen. Det kommer att framföras att det finns fördelar med gemensam politisk styrning. Det har jag grunnat lite på. Innebär det att man inom Europa ska gå in och styra lite grann över lärarutbildningarna i Europa, eller vad menar man konkret? Jag kan inte säga exakt var det står, men jag har skrivit upp att det står så.

Anf. 34 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Regeringens uppfattning är att EU inte har någon beslutsmakt över den kompetensfördelning som finns när det gäller utbildningspolitik. Att EU kan besluta om de egna studentutbytesprogrammen och skicka in lite EU-pengar i dessa utbyten är en sak, men EU har ingen lagstiftningsrätt på utbildningsområdet över huvud taget. Ingen regering, och inte ens vi som är mest EU-entusiastiska, tycker heller att EU ska ha det. Det är upp till varje medlemsland.

Gemensam politisk styrning betyder inte att vi ska ha mer lagstiftande verksamhet – ifall Margareta Sandstedt tolkade det så. Det är inte aktuellt på det här området. Möjligen är det en olycklig formulering. Gemensam politisk samordning tycker jag att det handlar om när vi talar om utbildningspolitik. Vi lär av varandra och funderar på vad som är bäst. Sedan försöker vi göra det möjligt för ungdomar och andra att flytta mellan länder och se till att utbildningarna fungerar.

Jag håller med Thomas Strand om jämlikhetsperspektivet. Jag har inga invändningar mot hans resonemang.

Anf. 35 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Det hela är lite olyckligt. Det står att det finns fördelar med gemensamma politiska ingripanden. Jag hör att utbildningsministern försöker tolka det utifrån sitt sätt att se, men jag tycker att det är en allvarlig formulering. Den väcker onda aningar, men det är väl ingenting man kan anmäla avvikande mening mot eftersom det är en diskussionspunkt. Eller?

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Det framgår ganska klart av fördraget, artikel 165, att det inte finns någon lagstiftningsmakt. I så fall är det en olycklig formulering i de papper som har skickats ut.

Är Thomas Strand nöjd med sitt medskick och ministerns svar?

Anf. 37 THOMAS STRAND (S):

Ja, i det här forumet är jag nöjd.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens upplägg inför den fortsatta diskussionen och förhandlingen.

Vi tackar utbildningsministern för i dag.

2010/11:8

12 november

2 § Ekonomiska och finansiella frågor

Finansminister Anders Borg

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 19 oktober 2010

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 17 november 2010

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Jag ber att få hälsa två statsråd och en statssekreterare välkommen till EU-nämnden.

Inledningsvis ska jag nämna att det tillkommer en eller två punkter som Anders Borg kommer att redogöra för. Vi följer dock dagordningen såsom den ser ut.

Det finns två A-punkter som ännu inte är avgjorda. För formens skull vill jag fråga om det finns några frågor eller synpunkter på de ännu utestående A-punkterna. När så inte är fallet lägger vi dem till handlingarna.

Vi har en återrapport från möte den 19 oktober. I den återrapporten finns väl en del diskussioner om det G20-möte som i detta nu pågår. Eventuella frågor kanske vi kan ta när vi kommer till den punkten på dagordningen.

En skattefråga behandlades i skatteutskottet den 9 mars. Det gällde moms på försäkringstjänster.

Anf. 40 BODIL CEBALLOS (MP):

Jag har inte någon fråga utan vill bara säga att vi tycker att det är mycket bra att man på punkt 8 lyckats få med skrivningen om vikten av att nå framsteg på klimatområdet.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Finns det något annat, utom det som gäller G20 och är lite mer framåtblickande, som statsrådet vill ta upp beträffande återrapporten?

Anf. 42 Finansminister ANDERS BORG (M):

Jag föredrar gärna, lite kort, återrapporten.

Huvudpunkten på dagens möte, som också blir huvudpunkten på Ekofinmötet, är i realiteten inte en diskussion om någon av de beslutspunkter vi har att samråda om utan den mycket dramatiska utveckling vi just nu har på de europeiska räntemarknaderna och den situation som håller på att utvecklas i framför allt Irland. Det naturliga är att vi också i nämnden pratar om det. Mitt förslag är, precis som herr ordföranden också påpekade, att det är lämpligt att vi tar en samlad diskussion om detta under punkten Uppföljning av Europeiska rådet. På så sätt behöver vi inte upprepa diskussionen på varje punkt. Vi har gjort ett inspel till den processen, och det finns också ett brev som just nu delas ut till nämndens ledamöter. Det är ett försök av oss att göra ett konstruktivt inspel.

Vid förra mötet var inte, om vi ska vara helt ärliga, någon av dessa punkter kärnan, utan det möte vi hade med Van Rompuy och den förhandling som ägde rum inför Europeiska rådet. Därför är det bättre att den återrapporteras i samband med det.

Det skedde vissa framsteg när det gäller det administrativa samarbetet kring beskattning. Sverige, Holland och några andra länder drev naturligtvis på. Österrike och Luxemburg var försiktiga. Vi får väl se om detta så småningom kan röra sig framåt lite grann.

Vi löste frågan om omvänd skattskyldighet. Det var en helt oproblematis diskussion om stabilitets- och tillväxtpakten. Vi fick igenom, och det bör vidarebefordras till Ulf Holm för han har vid många tillfällen arbetat för det, mycket bra skrivningar både i terms of reference och i det brev som går från ordförandeskapet till G20-ordförandeskapet. De breven är mycket viktiga. Det är de som sedan ligger till grund för diskussionerna vid G20-mötet.

Vi hade genomgångar av utbildningssystemet och det finanspolitiska ramverket. Där fick Sverige mycket beröm, vilket alltid är glädjande.

AIFM fick vi igenom. Det får man säga blev en bra kompromiss tack vare att både Frankrike och England valde att försöka nå samförstånd. Sedan kan man alltid ha olika synpunkter, men jag ska inte starta en stor debatt om AIFM här och nu. Det skulle kunna uppta onödig tid. Vi har andra tillfällen för det. Jag uppfattade dock att det var en konstruktiv och positiv anda.

Jag borde kanske ha inlett med att säga – social trubbighet är kanske en av mina egenskaper, får jag väl säga – att Peter Norman är närvarande i nämnden för första gången. Han ska i dag inte föredra något ärende, men eftersom han är vår nye finansmarknadsminister är det en poäng med att han närvarar ifall det uppkommer frågor om det. I fortsättningen kommer vi normalt att tillsammans delta i samråden inför Ekofinmötena.

Jag svarar gärna på eventuella frågor om återrapporten.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Finns det några ytterligare frågor, kommentarer eller synpunkter? Nej. Då lägger vi återrapporten till handlingarna.

Vi hälsar Peter Norman välkommen och går över till dagordningen. Vi börjar med punkt 4 som handlar om ett gemensamt system för mervärdesskatt vad gäller behandling av försäkringstjänster och finansiella tjänster. Det är en riktlinjedebatt. Frågan behandlades i skatteutskottet den 9 mars.

Anf. 44 Finansminister ANDERS BORG (M):

Givet att vi nu har ett par tre stora debatter om finansiella tjänster är det viktigt att hålla isär dem och hålla ordning på dem. Vi har en diskussion om en transaktionsskatt på finansiella tjänster, en så kallad Tobinskatt. Vi har en diskussion om så kallad FAT-skatt, alltså en särskild skatt på finansiella aktiviteter; det är en annan form av diskussion som förs. Vi har en tredje som handlar om bank levy, bankstabilitetsavgift, något som vi själva redan har. Sedan har vi naturligtvis också en diskussion om generell beskattning av finansiella tjänster. Diskussionen rör alltså inte vare sig transaktionsskatt, FAT eller bank levy utan ett mer tekniskt arbete kring moms på finansiella tjänster.

Att ha moms på finansiella tjänster är givetvis väldigt komplicerat. Det normala är att vi har moms på att man köper eller säljer en vara. De varor man köper eller säljer hos en bank består av att sätta in sitt pensionssparande eller sitt hushållssparande, att ha ett bolån eller ett företags-

lån. Det är det normala. Sedan har bankerna mycket annan spännande verksamhet också, men dessa är så att säga hushålls- och företagstjänsterna hos en bank.

Det vore märkligt att lägga en skatt på räntan. Man kan förstås överväga det, men i de flesta länder har man valt att inte göra det. Därför har man i grund och botten inte moms på finansiella tjänster. I praktiken är det svårt att hitta en annan skattebas än till exempel rådgivning, och det är ingenting som vi från vare sig myndigheternas eller andras sida vill se mindre av utan snarare mer. Svårigheten är att över huvud taget momsbelägga finansiella tjänster.

Det finns en mängd regler kring hur det hela ska ske. Många av dessa regler är emellertid gamla, och det har satts i gång en översyn av dem. Det har vi efterfrågat länge. De behöver moderniseras. Direktivet är från 70-talet, och det har hänt mycket sedan dess. Vi har nu fått ett dokument med slutsatser som ska vara utgångspunkt för arbetet. Det är således inte fråga om ett rådsbeslut om ett nytt direktiv eller någonting sådant, utan det är inledningen på en process.

Alla frågor som rör moms är enhällighetsfrågor eftersom det i dessa fall är gemensamhetsrätt som gäller. Om arbetet förs framåt och blir framgångsrikt kommer frågan att komma tillbaka till oss många gånger. Nu handlar det om en första riktlinjedebatt.

Vi stöder det arbetet och ser positivt på att det sätts i gång. Vi tycker att det finns en hel del oklarheter som behöver bearbetas. Vi vill inte att undantagen från moms ska bli för vida. Några länder, exempelvis Luxemburg och England, tycker att man ska ha omfattande momsfrihet för finansiella tjänster. Vi tillhör dem som tycker att man ska vara mer restriktiv med det. Vi kan dock, trots det ingångsvärdet, stödja ordförandeskapets utgångspunkter. Detta är, som sagt, en riktlinjedebatt.

Anf. 45 FREDRIK OLOVSSON (S):

Ordförande! I noten till punkt 8 oroar sig ordförandeskapet något för den totala skattebördan för den finansiella industrin. Det är kanske värt ett inspel med tanke på de andra skattediskussioner som finns i denna fråga.

Jag hade tänkt fråga finansministern om han kunde säga något om hur förslagen, som de ser ut i dag, kan påverka skattenivåerna för finanssektorn, men med tanke på det Anders Borg sade om att han inte är så intresserad av att vidga definitionerna kan jag nöja mig med det.

Anf. 46 Finansminister ANDERS BORG (M):

Jag delar reflexionen att vi måste se samlat på skattebördan kring dessa. Det är just de nya skatterna vi talar om. Samtidigt har vi de nya Baselreglerna som kommer att lägga en rätt tung belastning på bankerna. Detta måste så småningom ses som en helhet. Vi ska också vara medvetna om att momsdelen är den mindre delen i det hela.

Det är sannolikt så att kraven vad gäller beskattning och kapital för bankerna kommer att bli tyngre framöver.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta diskussionerna.

Anf. 48 Finansminister ANDERS BORG (M):

Själva punkten för rådet är i allt väsentligt okomplicerad. Det beror inte på att frågan skulle vara okomplicerad – den är väldigt komplicerad, och vi har haft betydande bekymmer med statistiken från medlemsländerna, vilket har ställt till en hel del, som ni vet.

Vi har en sådan här diskussion i rådet varje år. Den här gången kommer det att vara bristerna i den grekiska statistiken som är nyckeln. Givet att det underskott som i september förra året rapporterades som 3,6 procent nu är uppmot 15 procent får man säga att det är alldeles uppenbart att statistiken har uppvisat väldiga brister. Man har alltså nu reviderat upp förra årets underskott till 15 procent av bnp. Det är en historisk sak som har inträffat. I de flesta andra fall har man ju löpande gått in i en kris, och så har intäkter och utgifter utvecklats på ett sätt så att underskotten gradvis har ökat, men här håller man i stället på att revidera upp förra årets underskott. Nu är det möjligt att det i sin tur har att göra med politik och med vem som ska ha ansvar för vad. Det återstår att se.

Det pågår nu en massa arbete för att förbättra statistiken i Grekland. Det som dock är det paradoxala och besvärliga med det här ärendet är att det nu har uppkommit en väldigt hård konflikt mellan styrelsen för den nya oberoende grekiska statistikmyndigheten och den nya oberoende generaldirektören för statistikmyndigheten. Jag kan inte detaljerna i det. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Vi ska alltså anta de här slutsatserna. De är enligt min bedömning helt okontroversiella. Den svåra frågan är hur vi ska sätta tryck på grekerna att lösa det andra. Deras svar blir naturligtvis: Ni sade ju till oss att de skulle vara oberoende! Det hela är alltså inte okomplicerat.

Anf. 49 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Jag tackar finansministern för redogörelsen. Jag har en fråga som gäller punkten om nationalräkenskaper. Kommer den nya beräkningsgrunden att påverka Sveriges medlemsavgift till EU, och i så fall på vilket sätt?

Anf. 50 Finansminister ANDERS BORG (M):

Det kan jag inte svara på. Vi har inte gjort någon sådan bedömning som jag har tagit del av. Vi återkommer gärna på den punkten, antingen med skriftlig information eller på nästa möte med nämnden.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Finns det fler frågor eller synpunkter? Om så inte är fallet finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i detta ärende och noterar att finansministern har utlovat besked till Jonas Sjöstedt.

Då går vi vidare till punkt 7, Revisionsrättens årsrapport. Den föredrogs i finansutskottet i går. Detta är en informationspunkt.

Anf. 52 Finansminister ANDERS BORG (M):

Låt mig börja med att sätta detta i sitt rätta perspektiv. Nu har rapporten kommit. Den kommer att kort redovisas på rådsmötet. Nu vidtar en process om vilka beslut som ska fattas med anledning av den.

Vi kommer att ha en diskussion med like-minded-länder, i första hand Storbritannien och Holland, möjligtvis också Tyskland, Danmark och några till. Frågeställningen är hur vi ska bedöma framstegen i rapporten.

Jag förstår att Lars Heikensten föredrog detta för finansutskottet i går, och vi har naturligtvis bett honom att fördjupa den här bedömningen. Hans slutsats är att det på marginalen har blivit bättre. Den uppskattade felprocenten har ökat inom jordbruk och naturresurser därför att de områdena har slagits ihop. Det kan då ge intryck av en större felprocent än tidigare. Vi har bett Lars Heikensten att reda ut om det är så eller inte: Har man här dolt att det har hänt något, eller har helt enkelt landsbygdsutvecklingsfonden smittats av att det fanns invändningar på jordbrukssidan? I sådana fall är det ju inte någon större försämring. Men vi ska försöka reda ut hur det förhåller sig.

Vi har också haft en minskning av felprocenten på sammanhållningspolitiken. Det är naturligtvis glädjande. Vår position i diskussionerna med likasinnade kommer att vara att vi först och främst understryker att det fortsatt inte är bra att man har en rätt hög felprocent. Vi ska återkomma till om det jag nu tänker säga är korrekt. Vårt krav för att acceptera redovisningarna har ju varit att man måste kunna visa att det varje år har skett en tillfredsställande förbättring, men hur det nu ligger till i den frågan är lite oklart. Det måste vi reda ut innan vi bestämmer oss för hur vi ska förhålla oss till det. Om det inte har skett mer än en marginell förbättring måste vi nog göra en skarpare markering. Hur skarp den ska bli måste man överväga tillsammans med like-minded-länderna. Möjligtvis måste det också resultera i att man kräver att det vidtas åtgärder.

Om nu förbättringarna har avstannat har vi en ny kommission, och den måste då lägga fram en åtgärdslista som vi tycker är begriplig för att man ska kunna trovärdiggöra att vi nu kommer att gå tillbaka till en tendens där förbättringarna ökar. Men läget är som sagt lite mer oklart än vanligt. Det beror ju på att vi brukar få de här felprocentssatserna. Då kan man se om det har blivit betydande förbättringar eller inte. Nu har man ändrat vilka områden som samrevideras, och man redovisar det inte på samma sätt som tidigare. Det är grunden till att vi inte riktigt kan bedöma om framstegen har varit tillfredsställande den här gången.

Anf. 53 JONAS SJÖSTEDT (V):

Jag satt ju ett tag i EU-parlamentets budgetkontrollutskott. Revisionsrättens berättelse var alltid en lika fascinerande som beklämmande läsning. Ändå är det ganska få delar av EU:s utgiftsområde som de undersöker. Som jag ser det finns det ett systemfel här. EU betalar ut pengar till nationella och regionala myndigheter, och dessa myndigheter har ett intresse av att få så mycket pengar som möjligt och därmed ibland ett begränsat intresse av att kontrollera hur pengarna används. EU utövar egentligen som sådant ingen kontroll över de medel som utbetalas via nationella myndigheter, och det är ju merparten av EU:s budget.

Som jag ser det ligger mycket av problemen med bedrägerier och slöseri inom EU i det systemfel som finns. Ett sätt att angripa detta skulle kunna vara att man har hårdare regelverk som tvingar regionala och nationella myndigheter att anmäla alla former av bedrägerier. Om jag inte missminner mig har även riksåklagaren i Sverige uppmärksammat detta tidigare, att man borde ha en hårdare lagstiftning på det här området.

Jag skulle vilja höra om det finns någon sådan diskussion om att rättsligt skärpa anmälningsskyldigheten vid bedrägerier på nationell och regional nivå. Det handlar helt säkert om tiotals miljarder av skattebetalarnas pengar som varje år försvinner i väg.

Det är också intressant att notera att även EG-domstolen får kritik för att man inte följer regelverken om upphandling och annat. Det gäller de flesta delar av EU:s administration egentligen.

Anf. 54 BODIL CEBALLOS (MP):

Jonas Sjöstedt tog upp en del av de frågor som jag också hade.

Nu har vi denna grupp av like-minded-länder. Vilka andra grupperingar finns? Var går spannet, så att säga? Jag förstår på ett ungefär vilka det handlar om, men jag vill veta om det finns fler grupperingar, förutom de som är like-minded?

Anf. 55 STAFFAN DANIELSSON (C):

Om EU:s budget och om återbetalningar av landsbygdsprogram och annat finns mycket att säga. Jag har inte suttit i EU-parlamentet, men jag är lantbrukare i Sverige och har viss erfarenhet av hur det här fungerar på gräsrotsnivå. Det betalas ut pengar för tjänster som man utför, och EU har en kontroll. De lokala myndigheternas representanter hänger med ut på gårdar och kollar. Kontrollapparaten drar säkert också en del pengar.

Jag vill säga att det ändå är bra att det finns en enhetlighet. Skulle vi börja konkurrera mellan olika länder när det gäller hur mycket vi stöder lantbruket går det utför. Det är bra med en stabilitet.

Det som är grunden i att få bättre utfall och effektivare kontroll – och detta tror jag att alla egentligen vet om – är mindre komplexitet i systemen. Det är ju där det ligger.

Jag välkomnar finansministerns arbete med att driva på för att det ska vara så lite fel som möjligt och att de ska minska, men parallellt med detta är det viktigt att ha enklare utbetalningsregelverk och enklare regler. Det är grunden för att få något som går lättare att kontrollera.

Anf. 56 CAROLINE SZYBER (KD):

Jag vet att bland andra Bulgarien har haft problem och inte velat släppa in revisorer med de frågetecken som har varit. Har man löst detta, med Bulgarien och med andra länder?

Sedan vill jag komma in lite på det som Staffan Danielsson var inne på. Ibland verkar det som att vissa länder skyller på att det är lite oklart vad de själva ska göra kontra vad EU ska göra. Förs det diskussioner om hur det ska bli tydligare med ländernas eget ansvar?

Anf. 57 Finansminister ANDERS BORG (M):

Detta är väldigt bra frågor. Jag tror inte att jag har någon avvikande uppfattning när det gäller det som Jonas Sjöstedt beskriver. Det är ett principiellt grundat systemfel som man nog inte kan komma ifrån.

Vår tanke är ju att landsbygdsutveckling, naturresurser och sammanhållning är ett område där det finns ett intresse av att EU bidrar. Det är en del av vår utjämningspolitik. Det är därför vi kallar det sammanhållning. Å andra sidan är det självklart att vi inte vill att detta i huvudsak sköts av Brysselbyråkrater, utan det måste decentraliseras till de lokala myndigheterna och institutionerna för att stå i samklang med vanliga tankar om decentralisering och lokalsamhället. Här har vi problemet: Det bör vara en maktindelning, och därmed skapas olika intressen i detta, och därmed får vi ett revisionsproblem. Det är samma personer som har intresse av att pengarna betalas ut under bristande kontroll som också har ansvaret för kontrollen. Det är ett ofrånkomligt och svårt problem.

Jonas Sjöstedt nämner en idé om att man ska skärpa anmälningsskravet. I Sverige, Danmark och Holland har vi upplevt att bara det faktum att vi har krävt att de ansvariga för myndigheterna undertecknar redovisningarna – att det är myndighetscheferna, landshövdingarna, som gör detta – har gjort att man lägger mycket större kraft och vikt vid att det blir korrekt redovisat. Det visade sig att vi själva uppdagade rätt mycket fel bara genom den städprocessen.

Jag kan inte förhålla mig till det förslag som Jonas Sjöstedt kommer med här i dag, men vi ska ta med oss det och titta på det. Det är en intressant idé att man skärper den lagstadgade anmälningsskyldigheten hos dem som uppdagar felen. Man kan möjligtvis fundera på om det ska finnas några skyddsmekanismer för whistle-blowers eller något sådant som kunde spela roll. Det kan vara en idé värd att ta med.

När det gäller Bodil Ceballos fråga om grupperingarna vill jag säga att det nog tyvärr överensstämmer väldigt väl med den bild som jag tror att vi alla har här. Det finns ett antal nordeuropeiska länder som tror att om man tar ut en skattekrona ska vi veta till vilket ändamål den tas ut. Det ändamålet ska motsvaras av ett anslag, och anslaget ska gälla en viss verksamhet under en viss tid, och sedan ska vi i efterhand kunna slå upp om så har varit fallet. Och vi ska helst ha en institutionaliserad revision av detta. Så är det inte i många andra länder, och man har inte den kulturen.

Man har en lite annan syn i Sydeuropa, men man har i Öst- och Centraleuropa framför allt ofta väldigt svaga stater. Man har inte den oberoende, starka och professionella ämbetsmannakår som vi har i Nordeuropa. Detta är förmodligen en viktig del av deras moderniseringsprocess. Men det ser alltså ut precis som Bodil Ceballos antyder.

När det gäller detta om kontrollen vill jag säga att jag också lever på landet. Staffan Danielsson har en helt riktig bild av detta. Det går historier i bygderna som man kan berätta över kaffet om att det kommer ut män från länsstyrelserna med plastlådor som de går och trycker i gräset för att avgöra om korna har betat ned det till en nivå som är förenlig med EU-regleringarna. Sådant är något som bara gör staten och politiken till åtlöje. Kontrollen måste vara väldigt hård, men en del av de kontrollfunktioner som vi måste ha verkar närmast passera löjets gräns. Det får

jag säga. Inte minst jordbrukarna drabbas hårt av detta. Men vi måste ändå ha kontroll, och jag vet inte riktigt hur man enkelt kan lösa detta.

Jag känner inte till de specifika omständigheterna när det gäller Bulgarien, men vi ska gärna återkomma på den punkten med en skriftlig redovisning till nämnden.

2010/11:8
12 november

Anf. 58 JONAS SJÖSTEDT (V):

Jag beklagar att jag glömde ta upp detta i mitt inlägg, men det kom ett rättsfall som en tysk jordbrukare vann för att han blev offentliggjord. Man får av något slags integritetsskäl inte offentliggöra enskilda personer eller producenter som tar emot EU:s jordbruksstöd. Det kan ju ha förödande effekter på kontrollen av systemet om man inte har en offentlig granskning av det. De största mottagarna är ju inte jordbrukare, utan det är Arla Foods, Danisco och andra som i vår region får mest pengar av EU-budgeten. Har ni kikat på vad detta rättsfall kan innebära för kontrollen av jordbruksstödet?

Anf. 59 Finansminister ANDERS BORG (M):

Vi kommer tillbaka till nämnden i den här processen framöver.

Om det nu är korrekt att takten i förbättringarna har avtagit bör vi fundera på ett antal konkreta saker som vi kan föreslå att man tittar på, och det kan röra anmälningsskyldighet och sådant. Det bör vi i så fall försöka få med oss like-minded-länder på. Det handlar om hur vi kan skärpa revisionsprocesserna framåt.

I dag finns än så länge bara den här rapporten. Vi återkommer gärna på denna punkt.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar finansministern för informationen om detta. Vi tackar också för de idéer som har kommit upp här, kanske inte minst detta med anmälningsskyldighet vid bedrägerier som Jonas Sjöstedt tog upp.

Vi går vidare till punkt 8, Uppföljning av Europeiska rådet, som är en diskussionspunkt. Här kan vi väl helt enkelt ta den akuta krisen i EU. Finansministern kan även ta upp det brev som det är skrivet ett utkast till men som eventuellt också ska skickas över. Det delas ut i detta nu. Jag lämnar ordet till finansministern i denna akuta fråga.

Anf. 61 Finansminister ANDERS BORG (M):

Jag kommer att säga något om det ekonomiska läget, något om själva rådsmötet och något om det brev som vi nu har skrivit.

En av diskussionspunkterna vid Europeiska rådet var hur vi långsiktigt ska hantera behovet av en gemensam krismekanism. På rådsmötet landade man i att man ställde sig bakom task force, och sedan skickade man ut två konkreta att-göra-punkter. Den ena var att till decembermötet se över om man kunde uppnå mindre förändringar av fördraget som skulle möjliggöra en permanent krismekanism. Den andra var att en permanent krismekanism skulle arbetas fram av kommissionen och återrapporteras till rådet under våren, naturligtvis efter behandling i Ekofin. Sedan ställde man sig också bakom Van Rompuy-gruppens rätt långa

rapport, som jag antar att ni har fått och kunnat ta del av, med en lång rad olika punkter kring beslutsprocesserna.

Jag har en graf här där jag försöker illustrera vad vi nu pratar om. Jag har tre exemplar som ni kan skicka runt. Jag gjorde den i går kväll för att försöka beskriva det här för er.

Här ser vi ränteskillnaden på tvåårsräntor mellan Sverige och ett antal av de länder som har bekymmer. Här ser vi också var Europeiska rådet inträffar. Vi hade, som ni väl vet, väldigt mycket bekymmer i våras med mycket höga räntedifferenser. Det började bli lite bekymmer kring Irland i augusti september. Vi fick den nya bailouten av bankerna som kom precis när man också rapporterade det 32-procentiga underskottet. Därefter lugnade det ned sig, och det gick tillbaka. Sedan kom Europeiska rådet, och därefter har räntorna exploderat uppåt.

Skälet till att det förhåller sig på det sättet var att tyskarna på Europeiska rådet, inför detta och också offentligt, var mycket tydliga med att man ansåg att det behövdes en sådan här skuldstrukturering som inkluderade att man skrev ned skulderna, eller rättare sagt förlängde statsobligationer. Det innebär i praktiken att man tar ifrån dem som äger obligationerna rätt mycket värde.

Nu refererar jag till medieuppgifter – det jag säger har stått i medierna och är följaktligen enligt min uppfattning inte hemligt. Det framkom också att det var en mycket omfattande diskussion där Jean-Claude Trichet, ECB-chefen, enligt medierna i starka ordalag varnade rådet för att ta upp diskussionen om skuldstrukturering. Jag har en yrkesmässig erfarenhet av att följa länder i kris från ränte- och obligationsmarknader och valutamarknad tidigare, och jag delar till fullo den bedömning som Jean-Claude Trichet gjorde här. Även om vi talar om en mekanism som skulle komma på plats bortåt 2013–2014 – det är det vi talar om; vi talar inte om den här SPV:n utan om nästa permanenta mekanism – var det väldigt olämpligt att i det läget ta upp frågan om behovet av skuldstrukturering. Det kanske inte berodde just på att skuldstruktureringen nödvändigtvis är olämplig – det tycker jag i och för sig också – men framför allt på att man inte kunde redovisa för marknaden vad det var man talade om. Att skapa en allmän osäkerhet för dem som äger obligationer om vad de har för värde leder till att man säljer obligationen.

De som äger irländska statsobligationer är i huvudsak pensionsfonder på Irland och i de närliggande länderna. Det är alltså långsiktigt sparande för pensionärer, oftast för pensionärer från de grupper som vill ha mindre risk i sina portföljer, det vill säga normalt sett i dag låginkomsttagare och blivande pensionärer. Skulle man då skriva av deras skuld med hälften eller vad det nu är innebär det att tillgångarna i de här pensionsfonderna dramatiskt försämras, vilket självfallet måste innebära att man måste betala ut mindre pensioner i framtiden. Skulle vi skriva ned värdet av vår statsskuld skulle det framför allt drabba Folksam, Skandia, Almega och vad de nu heter som äger dessa fonder.

Därmed skapade man sitsen att man har sagt att vi fick lugn på Irland genom att klargöra att de inte behövde återfinansiera sig förrän till juli. Det var det beslut som kom i samband med att man gjorde rekapitaliseringen av bankerna. Värdet av det beslutet devalverades då i och med att man nu reste frågan om skuldförhandlingar, för det reste ju frågan: Om irländarna inte klarar av att återfinansiera sig till juli, kommer det att

leda till att de måste gå till den europeiska mekanismen, och kommer då tyskarna att ställa som krav att de skriver ned värdet av sina skulder?

Man kan naturligtvis förstå Merkels moraliska utgångspunkt – den delar jag. Det är självklart att de banker som har tjänat pengar på de här statsobligationerna rimligen bör få ta en del av kostnaden för detta. Det är bland annat av det skälet som vi har talat om behovet av en särskild bankavgift för stabilitet, att banker bör i större utsträckning få bära kostnaderna för de makroekonomiska risker de skapar.

Att välja modellen skuldavskrivning är komplicerat. Detta har diskuterats under lång tid – vi får gå tillbaka till 70-talet för att hitta de diskussionerna. Vi hade en mycket intensiv fondprocess för 15 år sedan angående om man skulle skapa en sådan här mekanism i det internationella systemet. Då valde man bort det, bland annat av skälet att man var orolig för vilken internationell turbulens det skulle skapa. Vi fick i stället någonting som heter collective action clause, som i praktiken i dag omfattar delar av emerging market-ländernas utlåning, framför allt den i utländsk valuta denominerade upplåningen, alltså när länder lånar i ett annat lands valuta för att komma ned till en lägre räntenivå. I många av de kontrakten finns det collective action-klausuler som anger att en betydande del av låntagarna ska samlas för att ha en Parisklubsliknande förhandling om huruvida de här skulderna ska skrivas ned, och då kan man under ordnade former få det här till stånd.

Normalt sett är detta inte en del av en offentligfinansiell saneringsprocess, av det enkla skälet att skulden, även om den är stor, inte är huvudproblemet. Huvudproblemet är differensen mellan skatteinkomster och utgifter.

Vi gjorde ett räkneexempel på Grekland. Om man halverar deras skuld – det vore väldigt långtgående, men det är bara ett räkneexempel – minskar det saneringsbehovet med lite över 2 procent. Man går alltså från 13 procent till 11 procent. Man kommer inte ifrån att det i grund och botten måste finnas en balans i primärsaldot, det vill säga att utgifterna måste vara ungefär lika stora som inkomsterna. Det är så att säga det grundläggande sambandet i en sådan här process.

Det var en relativt upphetsad diskussion på den här punkten, får jag säga. Vi uttryckte relativt stor upprördhet – det borde jag kanske ha sagt på återrapporteringen – kring detta att dagen innan vi hade vårt Ekofin-möte och Van Rompuy-gruppens möte hade tyskar och fransmän gjort upp detta.

Man behöver inte ha så väldigt mycket invändningar mot de franska kraven. En del av dem tycker jag till och med att man kan ha förståelse för. Det Frankrike primärt efterfrågade var att det skulle finnas rådsbeslut med vanlig kvalificerad majoritet innan man gick till sanktionerna. Nu är det ju det som blev, det vill säga att i ursprungsförslaget skulle kommissionen säga att det nu behöver vidtas åtgärder och fastställas en tidshorisont för det, och sedan skulle rådet komma in och med kvalificerad majoritet bedöma om man hade gjort den bedömningen. Sedan skulle man med reverserad majoritet ha ett förslag om sanktioner.

Då fick fransmännen in att det redan i första läget finns ett rådsbeslut. Men å andra sidan fick vi igenom att processen i detta inte får bli längre än sex månader. Annars kan man ha en sits där man i princip drar ut på de här bedömningarna i kvartal för kvartal för kvartal för kvartal, och då

blir det ingen ökad automatik och rättssäkerhet i processerna. Det är viktigt för små länder>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<.

Det vi då fick var ett extra rådsbeslut att göra bedömningen av hur lång den här processen ska vara, dock högst sex månader. Jag kan säga att jag tycker att det är rätt rimligt. Det här är politiska bedömningar, och det är följaktligen bra om det finns ett utrymme för att göra dem i dessa processer.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Vi har då tyckt att det kan finnas skäl – och nu kommer jag till brevet – att spela in en alternativ modell för att lösa detta.

Vi hade en förhandling här i våras, och ni minns säkert att det var under mycket dramatiska omständigheter. Vi fick uppdraget från Europeiska rådet att på två dagar, mellan torsdag och söndag, ta fram en kris-mekanism. Genom relativt heroiska insatser lyckades vi få en fungerande temporär mekanism på plats. Den måste vara temporär. Den har flera avgörande brister. En mycket avgörande brist uppdagades under natten. Vi upptäckte till slut att länder som Sverige var oerhört populära, och det sammanhänger med att vi är ett trippel A-land. Vi är inte ett stort land, men vi är ett trippel A-land.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Vad är problemet med detta? Jo, om vi hanterar kriser så att vi löser dem ad hoc-mässigt under nätter kommer det alltid att vara så att den tyngsta bördan måste läggas på de bäst skötta länderna. Det är de som då måste stiga fram och säga till marknaden: Vi är beredda att ta på oss den här bördan. Det är orimligt. Det är en orimlig incitamentsstruktur att man i varje krisläge ska straffa dem som har hållit ordning på sina offentliga finanser.

Därför har vi sagt att man måste försöka hitta en mekanism som löser det som man kallar moral hazard-problem. Vi använder logiken från miljöbeskattningar, den vi själva använde när vi uppfann vår lilla bank-avgift, som sedan har spridit sig. Det gäller att lägga avgiften, sanktionen eller mekanismen mot det man vill undvika. Det vi vill undvika är alltför stor skuldsättning. Det ska inte sägas att vi inte behöver collective action clause och sådant, men det blir en mer dramatisk, besvärlig och komplicerad process, enligt vår uppfattning.

Då är det bättre att man skapar någon typ av institution. Där har vi inte specificerat hur. Man skulle kunna tänka sig att man helt enkelt skapar en europeisk bank, som via ett eget kapital som medlemsländerna står för kan låna ut till medlemsländer. Det vore på många sätt logiskt, för det liknar IMF-strukturen. Då får man betala en överränta på 300 punkter. Det betyder att skattebetalarna i de länder som bidrar får tillbaka pengar. Deras finansiella sparande försämras inte. Man får också en ersättning för att man bidrar med sin kreditvärdighet. Det nämns inte i brevet, för det är en fortsatt mycket komplicerad diskussion.

Det vi nämner i brevet, och som sedan finns återrapporterat i bakgrundspapperen, är att man borde ha en avgiftsstruktur som inte är baserad på bnp, alltså på ratandelarna i ECB, utan på skuldstorlek. Det är det som blir den väldiga förskjutningen här. Vi skisserar en avgift där man

upp till 30 procent av bnp i skuld inte betalar någon avgift. Jag tror att vi landade på 5 basispunkter mellan 30 och 60 och på 12 ½ över 60. Vi har itererat dem här för att det ska bli lagom belopp.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Det finns en poäng i detta. Vi, länder med låg skuldsättning som inte bidrar till det kollektiva problemet, måste kunna belåna oss. Vi måste kunna bedriva konjunkturpolitik. Men vi får inte göra det i den utsträckningen att vi skapar problem för andra länder. Det är det som så att säga är grundproblemet.

Sedan kan man hävda att detta är ett grundproblem i euroområdet och följaktligen bara är ett eurolandsproblem. Jag kan ha respekt för det. Men efter att ha varit inblandad i både Lettlands, Islands, Ungerns och Rumäniens problem vet jag att samma problem i grund och botten kan återkomma i hela unionen. Och enligt min uppfattning vore den rimliga ordningen att vi på lång sikt hittar en mekanism för att hjälpa alla länder på lika villkor. Ungern är inte mindre värt än Grekland. Lettland har inte färre rättigheter än Irland. Det måste finnas en likvärdighet mellan unionens medlemmar.

Det här är i grund och botten inte den svenska regeringens ställningstagande i en färdig process. Det är ett inspel, eftersom vi bedömer att vi har en del kompetens på området för de här processerna, i en samtalsdiskussion. I grund och botten är detta alltså en information till nämnden, inte en beslutspunkt. Ni förväntas inte ställa er bakom varje del av det, därför att det finns inte ett förslag, utan det är ett inspel om att en mekanism snarast bör lösa ut problemet med moral hazard. Det kan inte vara så att de som sköter sig ska betala för att andra missköter sig.

Det grundläggande måste vara att vi ska kunna skuldsätta oss. Vi ska kunna ha underskott i kris. Vi måste kunna bedriva konjunkturpolitik. Men vi ska inte göra det på andras bekostnad.

Det här var en lång inledning, men det är rätt komplicerad materia att redogöra för.

Frågan är om vi skulle ta en tiominuterspaus för att läsa brevet.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Nej, vi tar lite frågor och svar först. Det här gäller både sakfrågan och formfrågan.

Vi har ju ett akut problem med de grafer som du delade ut här, Anders Borg. Men det förslag som du har presenterat här i brevet har ett mer långsiktigt syfte, eller hur? Vad är alltså receptet för det kortsiktiga problemet? Jag tycker att vi kan dela upp diskussionen i det mera långsiktiga – brevet – och det mera kortsiktiga.

Sedan är det väl så att som jag uppfattar det kommer du att uppträda vid det här rådsmötet och säga att Sverige gör ett inspel och att Sverige naturligtvis står bakom detta inspel och tycker att det är en god idé. På det sättet binder du ju så att säga Sverige vid en diskussionsinledning.

Jag har alltså två frågor: dels den kortsiktiga, dels formfrågan.

2010/11:8
12 november

Anf. 63 BO BERNHARDSSON (S):

Jag ska börja med att tacka för informationen. Det är onekligen ganska spännande. Det är möjligt att ha många synpunkter, men jag ska inte ha det.

Däremot ska jag hänga upp mig lite på formfrågorna. Jag har inte riktigt vant mig vid att det ofta går så väldigt snabbt i de europeiska sammanhangen.

Vi fick alltså det här papperet nyss – jag fick se det för en halvtimme sedan – och det är rätt svårt att ta ställning, för det är ganska detaljerat. Jag kan tycka att när man går till en sådan här ganska hög konkretionsnivå och gör inspel borde det kanske hanteras i fackutskottet, alltså i finansutskottet.

Summan av det jag säger är att visst, det är ett intressant inspel, men det är väldigt svårt att vare sig ha någon avvikande uppfattning, om man nu skulle ha det, eller ställa sig bakom detta, just därför att vi inte har haft någon möjlighet att egentligen hantera det.

Det är klart: Nu sker det en ohyggligt dramatisk utveckling. Det har kommit pressmeddelande efter pressmeddelande under morgonen om att krisen fördjupas i Irland. Man är rädd att Spanien ska dras in, och det finns till och med en kommentar där man säger att det kommer inte EU-systemet att orka med – att Spanien kommer in alltså. Det skulle möjligen kunna vara ett argument för att det är bråttom. Samtidigt får man inte göra fel i sådana här viktiga frågor. Och det här är dock ingen akut åtgärd, utan det är en långsiktig lösning som ska gälla över en längre tid.

Summa summarum är detta intressant, och man får gå hem och fundera på papperet. Det är svårt att vare sig ta ställning helt för eller redovisa någon avvikande uppfattning därför att vi inte har haft möjlighet att se detta tidigare. Jag tycker att detta borde ha hanterats i fackutskottet.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

När det gäller frågan om behandling i finansutskottet: Finns det möjlighet för Susanne Ackum eller någon annan att komma till finansutskottet på tisdag vore det ju bra. Mötet är väl inte förrän på onsdag.

Anf. 65 Finansminister ANDERS BORG (M):

Det blir väldigt svårt att svara om det blir fem sex frågor. Då tappar man ofta bort många av de centrala sakerna.

Nu är vi på väg, enligt min bedömning, in i ett relativt akut förlopp. Med tanke på den takt som läget försämrats handlar det inte om att vi måste lösa ut det här till i juli – det måste lösas ut inom dagar och veckor. I den akuta processen har vi ju sett att Frankrike och Tyskland har bundit sig mer för frågan om skuldavskrivning.

Carl B Hamilton reser sedan frågan: Är det här ett långsiktigt inspel eller ett kortsiktigt inspel? Poängen är nog att vi har väntat ett tag med detta. Vi har suttit och funderat på om vi ska göra det här inspelet, och vi har jobbat med det ett tag. Vi valde att skjuta på det till efter Europeiska rådet därför att tyskarna indikerade att de tyckte att det var lite besvärligt med den här typen av diskussioner tidigare.

Problemet är att tyskarnas position nu är att de inte kan acceptera att tyska skattebetalare betalar för detta själva på det överdrivna sätt som de fick göra i SPV:n. Och då kräver de att vi ska ha en skuldavskrivnings-

mekanism. Vår idé här är att erbjuda en annan väg framåt som inte skapar lika mycket marknadsturbulens, så tanken är nog att den här vägen möjligtvis öppnar för ett inspel.

I formfrågan vill jag ändå säga att det normala hade varit att en regering förmodligen inte hade förankrat den här typen av inspel utan gjort det vid sittande möte. Vi gjorde många inspel under natten vid SPV:n, kan jag berätta för er om ni är chockerade nu, som vi inte förankrade. Vi hade förankringsmöten med er vid två tillfällen. Men ska man lösa ett akut problem på tolv timmar måste det göras inspel under löpande gång. Det finns inte något annat sätt att hantera det.

Vi har formulerat det här väldigt öppet. Ingången i det är samma som Europeiska rådet har i sin slutsats, och det har Sverige alltså redan ställt sig bakom.

Huruvida den här tekniska idén lyfter eller inte är det mycket tidigt att diskutera. Därför är det inte ett ställningstagande som det är fråga om här utan snarare en informationspunkt. Jag skulle gissa att detta inte ens är en punkt på den formella dagordningen utan förmodligen en lunch- eller frukostdiskussion. Låt oss alltså inte fastna för mycket i detta. Jag tror inte att vi ska fastna för mycket i formfrågan.

Jag kommer gärna tillbaka, antingen via Susanne Ackum eller själv, till finansutskottet. Jag skulle tycka att det var en väldigt fördel, givet hur besvärligt läget är, om vi också kunde ha en diskussion i finansutskottet, inte bara kring den här mekanismen utan också kring hur läget ser ut, vad det är som händer och hur diskussionerna pågår. Om vi ska ta det nästa vecka eller veckan därpå tycker jag att vi kan låta finansutskottet också fundera över. Jag är fullt beredd att antingen komma själv eller att skicka Susanne Ackum för att lösa detta. Det är absolut inga svårigheter.

Logistiskt sett blir det lite komplicerat eftersom vi åker på tisdag förmiddag.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Vi tar lite frågor som har kommit nu. Jag har ett antal personer på talarlistan.

Finansministern ska vara medveten om att jag har varit med om att tidigare ministrar har skickat in non papers, och jag har också deltagit i de nattliga samordningsövningarna. Vår gemensamma ansträngning gäller att förankra det här på ett riktigt sätt i riksdagen och att ministern inte onödigtvis ska bli KU-anmälld. Det är det som har hänt tidigare.

Anf. 67 BO BERNHARDSSON (S):

Jag har en direkt kommentar. Det är väl bara att erkänna att man känner en viss osäkerhet inför beredningen av olika frågor. Så är det ju. När finansministern nu säger att man normalt sett inte förankrar inspel kan jag göra den reflexionen att det kanske är bättre på ett sätt. Men om man ska förankra något tycker jag ändå att man ska ställa krav på förankringsprocessen. Det är väl egentligen det jag säger. Om man inte förankrar är vi ju också lite friare att tycka. Men jag förmodar att när finansministern vill förankra något är det för att få något slags gehör och stöd för det.

Anf. 68 Finansminister ANDERS BORG (M):

Jag får också säga att jag tycker att det är en väldig fördel när vi som svenskar kan ha en öppen diskussion i EU-nämnden. Det har vi haft löpande under hela krisprocessen, vill jag säga. EU-nämnden har varit bättre informerad än de flesta om vad som sker. Jag tycker att det har varit en väldig fördel. Det är en bra del av en beredningsprocess att vi har en sådan förankring. Jag tycker alltså att det är bra om vi kan ha sådana här bra diskussioner.

Det är ju så att ett inspel till en diskussion sedan ska landa i en arbetsgrupp som ska landa i en process där kommissionen ska komma tillbaka. Om någonting finns med i detta kommer det naturligtvis att komma med i alla ordnade processer. I det här fallet tycker jag utifrån det Bo Bernhardsson påpekar att det kan finnas en poäng i att vi relativt snabbt kommer till finansutskottet. Det finns flera poänger med det.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Jag vill ställa en fråga till nämnden. Vill ni att vi ska ajournera oss nu så att ni får läsa papperet i lugn och ro, eller vill ni att vi ska gå vidare med frågor och svar? Jag uppfattar det som att vi ska gå vidare med frågor och svar.

Anf. 70 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr ordförande! Det är onekligen en ganska dramatisk utveckling som vi kan stå inför.

När det gäller förankringen delar jag Bo Bernhardssons syn. Jag tror att det vore väldigt bra att få upp det här i finansutskottet. Jag tror att det gäller hela diskussionen om det som väntar i form av fördragsändringar och ny krishanteringsmekanism på toppmötet. Den sker ju i en mycket begränsad krets nu. Det handlar också om på vilka villkor som Sverige eventuellt kan delta i den här typen av mekanismer. Jag tycker att det är en principiellt mycket viktig diskussion att ha en förankring runt.

Jag känner personligen att jag har väldigt svårt att ta ställning till brevet, inte därför att jag ogillar utkastet utan därför att jag måste prata med mitt eget parti om hur vi ser på den här typen av idé.

Ser man på läget i ett lite vidare perspektiv – jag tänker på schemat över räntespreaden och om man betänker att Irland har ett beräknat budgetunderskott på 32 procent i år och antagligen rätt häftigt nästa år också – är det väldigt svårt att tänka sig att man ska klara det här; att man inte förr eller senare kommer i ett läge då det handlar om att man inte kan betala och att man måste skriva ned på något sätt.

Jag förstår att det finns många saker man inte kan säga offentligt. Det ligger i sakens natur att det finns en diskussion bakom stängda dörrar och en utåt i den här typen av frågor; det är helt självklart att det är så. Men det finns också en väldig prestige i EU därför att det här i grunden handlar om europrojektet. Det är farligt om prestige hindrar att man ser allvaret i situationen. Och även om krisen inte beror på euron – så enkelt är det inte – är euron dysfunktionell på många sätt som jag ser det, och det kommer förr eller senare att bli en del av den här debatten. Det bör också bli en del av den här debatten att det är så.

Sedan tycker jag också att de som pratar om att man måste kunna skriva ned och att även de privata bör bära en del av kostnaderna har rätt.

Jag tycker att de har moraliskt rätt i det. I dag lånar till exempel portugisiska banker till 1 procents ränta av ECB. Sedan lånar man ut till Portugal för 7 procents ränta samma dag. Man skördar pengarna. Och garanterar man dem att vi kommer att betala för man egentligen pengar från skattebetalare till banker, och jag tycker att det är djupt problematiskt.

Det är också mycket tyska och franska storbanker som är tungt exponerade på grekiska papper inte minst. Säger man då att de har lyckats med spekulatjonen och att vi ska pröjsa – ja, det håller inte. Det går inte att komma till skattebetalarna och säga det.

Detsamma gäller oss, om vi då skulle gå in. Jag ska säga att jag är helt med på att man ibland kan välja att gå in. Island är ett exempel. Där kan man diskutera villkoren och vad som skedde, men det är en annan diskussion. Men varje bindande arrangemang för Sverige i en krishanteringsmekanism som bygger på euroländerna tycker jag är mycket farlig och att det är någonting som man ska avvisa. Jag tycker att det är väldigt viktigt att det beskedet kommer.

Vi får se om verkligheten kör om planerna på fördragsändringar och man snart får ha möten på helgerna i stället. Vi får hoppas på det bästa.

Anf. 71 BODIL CEBALLOS (MP):

Jag vill instämma i vad både Bo Bernhardsson och Jonas Sjöstedt har sagt här. För mig är det omöjligt att kommentera detta. Även om jag får tio minuter för att läsa igenom det här har inte jag den kunskap som behövs för att kunna ta ställning till om det här är exakt det rätta att göra eller inte. Jag måste tala med våra ledamöter i finansutskottet först.

Det är väldigt olyckligt när något kommer så här vid sittande bord när det är någonting som är viktigt och bråttom. Men jag känner att jag inte kan ta ställning till det här i nuläget.

Anf. 72 STAFFAN DANIELSSON (C):

Finanskrisers utveckling och förlopp följer inte alltid våra strukturer i hur vi tar beslut, utan det kan vara skyndsamt att agera. Finansministern följer ju noga den här utvecklingen för Sveriges räkning och har nu idéer som jag uppskattar att han har delgett nämnden.

Jag tycker att det är bra om Sverige kan vara en aktiv part när man har kreativa idéer i sådana här kriser. Vi från EU-nämnden kan då välja att tycka att det känns intressant, passa eller vara emot. Det är det vi har att välja på. Självfallet är det bra att det förankras så snabbt som möjligt i finansutskottet och så vidare.

Min reaktion och det jag kan ta till mig och uttrycka här är att jag tycker att finansministern, från mina utgångspunkter, resonerar efter bärande principer som känns riktiga, alltså skuldsituation mer än bnp och så vidare.

Jag tycker alltså att det här inspelet känns intressant. Jag tycker att principerna, där finansministern väl har redovisat hur han tänker, är riktiga. För min del tycker jag därför att det är bättre att Sverige agerar om vi har synpunkter och försöker påverka än att passa och ligga lågt.

Jag tycker i grunden också att det är av värde och bra att finansministern nämner detta i dag i stället för att rapportera i efterhand hur Sverige har drivit det hela.

Anf. 73 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr ordförande! Det är nästan omöjligt att svara utan att jag pratar i 45 minuter om det ska vara tre fyra frågor varje gång.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Vi ska först ge ordet till vice ordförande; sedan ger jag ordet till finansministern.

Anf. 75 MARIE GRANLUND (S):

Vi tycker självklart också att vi ska vara aktiva på olika sätt, att det är en förfärande situation och att vi säkert kan bidra. Men det är samtidigt klart att den typen av inspel som ska göras måste förankras någonstans. Så är det, och har det inte gjorts tidigare så finns det kanske flera retroaktiva KU-anmälningar som ska göras, vad vet jag.

Det är väldigt svårt för oss att ta ställning, även om jag kan tänka mig att vi socialdemokrater har mycket liknande inställning i detta. Men om jag förstår det rätt har ni arbetat en längre tid med det här. Det säger Anders Borg själv. Då är frågan varför man inte försöker förankra under tiden. Nu sitter vi här inför fait accompli och någonstans läggs hela bollen i vårt knä. Det är inte riktigt acceptabelt med en lösning som vi kanske skulle kunna komma överens om.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Gustav Blix har sagt att han vill göra ett mycket kort inlägg.

Anf. 77 GUSTAV BLIX (M):

Jag har egentligen ingen fråga, utan jag vill tacka både för informationen och hålla med Staffan Danielsson i alla väsentliga delar.

Vi behöver fundera lite på vad det är vi gör här i EU-nämnden. Vad regeringen som jag förstår det har sagt är att vi har för avsikt att skicka in ett brev med ett idépapper som vi själva inte till hundra procent är säkra på att vi vill göra verklighet av. Då är nämndens fråga här inte att ta ställning till papperets innehåll, för det har inte ens regeringen gjort, utan vi har i sådana fall, om jag har förstått det rätt, om vi ska göra något ställningstagande här, vilket inte heller är säkert, att ta ställning till om regeringen ska lämna in ett förslag för diskussion eller inte.

Den frågan behöver vi också bena ut: Vad är det vi faktiskt tar ställning till här, om vi nu gör det?

I övrigt vill jag verkligen ge stöd för Staffan Danielsson och andra i att det är viktigt att regeringen agerar och att man gör något. Tack också för en väldigt bra föredragning, finansministern!

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Vi ska inte göra det här för stort. Jag tycker att det börjar bära i väg nu. Jag har en baktanke om hur jag kan sammanfatta det här mot bakgrund av många års erfarenhet av hur man hanterar den här typen av situationer i EU-nämnden. Låt oss inte göra detta för stort och för märkvärdigt.

Nu är det många frågor, och jag ska försöka ta mig igenom dem för att nämnden ska ha en så bred och allsidig information kring det här som möjligt.

Om jag börjar bakifrån kan jag säga att jag naturligtvis delar Marie Granlunds uppfattning att det hade varit bättre om alla sådana här processer hade kunnat skötas mycket mer långsamt. Det grundläggande skälet till det är att hade man till exempel i god ordning och i tysthet kunnat arbeta fram en collective action clause – om det nu är det man vill – och därefter redovisa den, då hade vi undvikit att försätta oss i det globala ekonomiska bekymmer som vi nu är på väg att få på grund av Irland.

Nu är vi i sitsen att den situationen inte kan lösas till juli. Den måste lösas inom dagar och veckor. Vi hade tänkt fortsätta det arbetet längre, kanske göra ett inspel senare efter att kommissionen har presenterat sitt förslag, och då hade vi kanske varit i en process någon bit in på våren och allting hade varit enklare.

Nu är det möjligt att detta måste gå fortare, och därför har vi valt att skicka detta.

Det är inte en formell beslutspunkt på Ekofinrådets dagordning, och det är dem vi ska samråda med EU-nämnden kring. Det här är en frukost- eller lunchdiskussion. Vi brukar informera nämnden. Det har man inte tidigare gjort, men jag har tagit för vana att informera nämnden både om Van Rompuys frukostar och luncher, för det är där nästan alla svåra frågor diskuteras. Så om jag inte frångår vad som ska återrapporteras och beslutas i nämnden, blir nämndens information väldigt mycket sämre.

Brevet och förslaget har naturligtvis gemensam berett i Regeringskansliet med andra berörda departement och enligt de beslutsstrukturer vi har. Beskrivningen är riktig, att detta är inte Finansdepartementets förslag till en färdig mekanism, för en sådan beskrivning finns inte i brevet, utan det är Finansdepartementets beskrivning av det som Staffan Danielsson tog fasta på: ett antal tänkbara bärande principer för hur man kan lösa detta, det vill säga att mer skuldsatta länder får bära en tyngre börda.

Exakt hur det ska ske är naturligtvis en teknisk diskussion som väl rimligen ska föras av finansingenjörer snarare än av politiker. Sedan kan vi förhålla oss till det de har arbetat fram, för det är väldigt mycket detaljarbete som måste lösas innan man har det. Därför tycker jag att vi inte ska göra en för stor sak av formfrågan.

Däremot delar jag Bo Bernhardssons, Jonas Sjöstedts och Bodil Ceballos uppfattning att frågan bör till finansutskottet men av helt andra skäl, nämligen att detta är ett allvarligt ekonomiskt läge. Vi bör ha den typen av diskussioner i våra riksdagsutskott. Låt oss då på olika vägar tydliggöra för finansutskottet att vi gärna har en sådan diskussion även där.

Då tar jag några av delfrågorna.

Jonas Sjöstedt påpekar att detta har att göra med Irland som har 32 procents underskott. Det underskott på 32 procent man har är bara delvis problematiskt, för det är att man har rekapitaliserat irländska banker med statsobligationer som inte är *tradables*. Det gör att bankerna får kapital och att staten, skattebetalarna så småningom får tillbaka sina pengar. Då behöver man alltså inte gå till marknaden för att göra detta, och det är så man har gjort i andra länder och det är ett bra sätt att göra det på.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*
<<<Den har vuxit för snabbt. Man har fått överhettning. Huspriser har fallit. Man har uppenbarligen inte den konkurrenskraft utan skattelättnader och sådant som man långsiktigt behöver för att bära de utgifter man har. Det måste irländarna lösa.

I detta ligger att vi nu har en pågående politisk kris i Irland, som ni väl känner till, med eventuella diskussioner om att man inte förmår hitta breda lösningar och att det eventuellt går mot nyval i den här processen. Det är naturligtvis en jättekomplication.

Då kan man fråga om detta är eurons fel. Vi behöver inte ha en eurodebatt kring detta, men låt oss bara notera att Lettland, Ungern och Island lyckades försätta sig i väldigt likartade problem med andra förtecken och med andra mekanismer.

Jag håller med Jonas Sjöstedt om att Sverige naturligtvis inte ska vara en del genom att våra skattebetalare skickar in pengar till att lösa euroländernas problem. Vi kan skicka in idéer om hur de ska lösa sina problem. Vi kan eftersträva att man skapar mekanismer som är rimliga för *alla* EU-länder. Jag delar nog den slutsatsen att är detta en mekanism för bara euroländer, då är det euroländer som ska betala för den. Vill vi sedan hjälpa något enstaka euroland – Finland är ett uppenbart exempel – är det en annan diskussion.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Jag delar också Jonas Sjöstedts slutsats att det på lång sikt är rimligt att bankerna får bära en del av bördan. Vi har inget jätteproblem med att man inför någon typ av skuldavskrivningsmekanism i detta, men ett: Den ska arbetas fram så att man inte skapar marknadsosäkerhet innan man vet vad det är man talar om och två: Man ska vara medveten om att det är en mycket begränsad del av den finanspolitiska lösningen, för man måste hantera utgifts- och skattedimensionen.

Till Bodil Ceballos får jag säga att jag naturligtvis förstår att det här informationsproblemet föreligger. Vi försöker nu ge er en information. Vi försöker inte binda er för ett ställningstagande. Vi kommer att öppet redovisa att detta är principer och bärande idéer, *inte* – jag vill understryka det – på något sätt ett färdigt förslag.

Staffan Danielsson – det är precis det här med bärande principer jag tycker att man ska försöka ta fasta på.

Det var många frågor, och jag beklagar om jag inte har kunnat täcka dem alla.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Nu har jag Margareta Sandstedt och Bo Bernhardsson på talarlistan. Sedan vill jag försöka göra en sammanfattning som vi kan acceptera.

Anf. 81 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Jag stryker mig.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Då är det Bo Bernhardsson. Jonas Sjöstedt har också begärt ordet.

Jag håller med om att vi inte ska göra formfrågan till en alltför stor fråga. Jag tycker att det är bra att vi nu har fått beskedet att det kommer till finansutskottet.

Men det kan inte hjälpas att jag måste följa upp några saker. Vi måste få reda på huruvida den typ av inspel som nu föreligger ska förankras i nämnden eller inte. Det skulle jag vilja ha ett glasklart besked om.

Sedan låter det ändå så att finansministern säger att skälet till den här processen och att vi får det så sent är att Irlands problem är akut. Då blir jag lite frågande. Det här är väl ändå ett förslag som syftar till att hitta en mekanism som ska fungera långsiktigt? Den kommer inte att vara på plats bara för att vi gör ett inspel. Det verkar för mig lite osannolikt.

Jag kan möjligen förstå att det finns skäl att lugna marknaderna, för nu rör det ju på sig, genom att faktiskt agera. Jag kan se den aspekten, men för övrigt är det så att det inte riktigt är kopplat till Irlands problematik, för den måste ju som sagt lösas inom några timmar eller några dygn.

Jag hade en fråga som delvis ligger vid sidan om det här. Rådsslutsatserna pratar ju om att man inte ska röra artikel 123 och no bail-out clause.

Samtidigt har jag väldigt svårt att få ihop det med det man gör nu. Hela krishanteringsmekanismen och att ECB går in och köper statsobligationer direkt, som man bör göra oberoende efter toppmöte – är det så bra att ha ett fördrag som säger en sak men i praktiken göra saker som rör sig utanför fördraget på så här vitala områden? Kräver inte det här egentligen en större fördragsändring, om man liksom tar det rätt?

Vi ska inte gå in i någon lång och stor fördragsdiskussion. Jag ger Anders Borg en chans här ändå, kort.

Marknaden har den speciella egenskapen att om man har en slutpunkt som är besvärlig så rasar hela problemet framåt, även om slutpunkten ligger ett, två eller tre år framåt.

Skälet till att man är bekymrad över Irland är möjligtvis ett refinansieringsbehov i juli, det vill säga relativt långt fram i tiden i sådana här sammanhang, eller att man, om man inte tar sig ur mekanismen fram till 13, riskerar att hamna i en skuldomskrivning.

Nu måste alla som har en obligationsportfölj som är stor ställa sig frågan: Vad ska jag ha i den? Ska jag nu börja ta ned alla riskländer för att jag i fortsättningen ska räkna med att det är risk för avskrivning?

Svaret är ja. Det ska man göra. Det är därför man måste förstå att sådana här kriser har både med primärsaldot att göra och med stockstorleken. Den spelar in för dem, där ingen vill hålla stocken. Just nu stiger alltså räntorna i Irland trots att de inte lånar upp någonting. Det fanns alltså ingen som går till marknaden och säger: Hej, jag heter den irländska staten. Jag är intresserad av att låna 1 miljard kronor.

Trots detta stiger räntorna kraftigt, därför att ingen vill hålla stocken. Då drar marknadsräntorna i väg. Skulle vi kunna göra ett inspel som gör att riskerna i 13-mekanismen blir mindre så skulle det påtagligt bidra till att minska spänningen på kort sikt.

Nu vet inte jag om det går. Det är möjligt att Merkel har bundit sig för den här linjen som hon har. Det är det ingen människa som vet. Vi gjorde bedömningen att det kan finnas en poäng med att skicka in inspelet. Nu får vi se om det spelar roll.

Jag ska inte ha en lång diskussion med Jonas Sjöstedt om fördraget, men låt mig påpeka att det som jag här väldigt lösligt skisserade, en EIB-struktur med kapital som marknadslånar med marknadspremier, möjligen är en lösning som faktiskt inte nödvändiggör något behov av fördragsändring alls. När vi sade att vi menade att det här kunde lösas utan fördragsändring var det bland annat med den typen av tankar i huvudet.

Jag tror att tyskarna av principiella skäl vill göra fördragsändringen därför att den inte sker enligt artikel 123 utan enligt den tyska grundlagen, att man inte får ge upp den stabila valutan. Det är det som är svårigheten.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Jag ska försöka sammanfatta detta. Detta är en diskussionspunkt. Jag konstaterar att det finns stöd hos majoriteten i nämnden för detta redovisade upplägg som finansministern har gjort. I detta upplägg inkluderar jag de bärande principerna i detta brev. Jag noterar också att Finansdepartementet är berett att komma till finansutskottet i nästa vecka och förslagsvis även komma till nämnden nästa fredag för att redovisa vad som har hänt. Är det ett acceptabelt upplägg? Är detta en acceptabel sammanfattning?

Anf. 88 Finansminister ANDERS BORG (M):

Vi har problem att vara i finansutskottet på tisdag. Då måste vi ställa in en annan internationell överläggning som rör vår IMF-valkrets som ska hållas i Bryssel med alla de nordiska finansministrarna. Det vore därför en fördel om vi inte behöver ställa in det. Det har varit mycket krångligt att få till detta möte.

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Bo Bernhardsson, kan vi nöja oss med finansutskottet nästa vecka?

Anf. 90 Finansminister ANDERS BORG (M):

Det går inte nästa vecka utan veckan därefter, alltså inte nästa tisdag utan tisdagen därefter.

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Okej. Är det acceptabelt? Jag finner att det är det.

Anf. 92 BODIL CEBALLOS (MP):

Det är en stor skillnad om vi nu så att säga skriver i protokollet att vi har tagit del av denna information från finansministern och att vi skriver i protokollet att det inte finns någon avvikande mening. Jag tycker att vi

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Vi ger finansministern ett mandat att delta i denna diskussion på det sätt som jag tidigare beskrev. Om Bodil Ceballos inte vill ge detta mandat är det dags att säga det nu. Annars är det så att det i nämnden finns majoritet för det upplägg som finansministern har redovisat. I detta upplägg ingår de bärande principerna i detta brev. Det ingår att Finansdepartementet vid första möjlighet återkommer till finansutskottet och även återkommer till EU-nämnden.

Anf. 94 Finansminister ANDERS BORG (M):

Låt mig då bara få tolka Bodil Ceballos på det sätt som jag tycker är rimligt. Ja, ni har blivit informerade om detta. Vi har inte antytt för er att vi har ett färdigt förslag och att det är en färdig svensk regeringskonstruktion som vi lämnar in, utan det är en principproblematik som vi vill föra till diskussionen. Den har vi informerat er om. Jag behöver inte ett starkare mandat än så. Jag vill poängtera det.

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

Jag vill gärna avsluta detta nu om det inte finns något mer som är väldigt viktigt.

Anf. 96 BODIL CEBALLOS (MP):

Jag tycker att finansministern har alldeles rätt i det som han säger om att det kan vara formulerat på det sättet i beslutsunderlaget, så att det inte sedan verkar framstå som att jag är med på någonting som jag egentligen inte är alldeles övertygad om. Jag tycker att det är ett bra sätt att tala om att vi har fått informationen och att detta kommer att gå vidare till finansutskottet.

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:

Jag har också ett intresse av att riksdagen inte ska släppa i väg finansministern med vad som helst.

Men jag tycker att denna diskussion är avslutad. Jag tittar på bland andra Bo Bernhardsson och Jonas Sjöstedt som har nickat instämmande. Därmed ger vi finansministern detta redovisade mandat.

Då går vi vidare till punkt 10 om klimatfinansiering. Det är också en beslutspunkt.

Anf. 98 Finansminister ANDERS BORG (M):

Jag ska vara relativt kortfattad här eftersom jag tog mycket tid för nämnden under den tidigare punkten.

Vad vi nu får är en återrapport om vad som sker med de löften som ställdes ut i Köpenhamn. EU ska nu så att säga slå fast vad vi har gjort. Det gäller den nya klimatfonden och responsen på den långsiktiga klimatfinansieringen.

EU-länderna åtog sig att bidra med 7,2 miljarder euro. Nu har vi fått en redovisning av att vi i huvudsak har fått de bidrag som man kunde

önska, att detta står fast och att vi har en uppföljning i fråga om implementeringen. Beslutet går tillbaka till ett åtagande från Köpenhamn. Beslut har redan fattats om 7,2 miljarder. Det är inte det som vi diskuterar – om det ska vara 7,5 eller 8 eller någonting annat – utan detta är en information om denna uppföljningsrapport om detta.

För svensk del kan man konstatera att vi gör mer än vårt åtagande. Vi hade ett åtagande på 800, och vi bidrar nu med 850. Det beror delvis naturligtvis på vårt starka engagemang i frågan, delvis på att vår växelkurs har utvecklats på detta sätt, så att jag inte antyder att vi ska slå oss för bröstet alltför mycket för detta. Men det förhåller sig på det sättet.

Det har varit en svensk som har lett detta – Fredrik Bystedt – och det har fungerat bra. Tanken är nu att man i rådsslutsatser bekräftar åtagandet att vi ska etablera en klimatfond. Det är helt enkelt därför att det är det som man tror ska bli kravet i Cancún för att man ska nå framsteg där.

Ni ser också att det är EU:s respons på den rapport som Stoltenberg och Etiopiens premiärminister tog fram.

Jag skulle ha kunnat prata längre om detta, men jag stannar där. Jag drog detta lite rapsodiskt för att jobba in lite av den tid som jag slösade tidigare.

Anf. 99 BODIL CEBALLOS (MP):

Jag skulle vilja veta på vilket sätt dessa pengar är nya och additionella, så att säga utöver de enskilda ländernas biståndsramar. Jag utgår från att dessa pengar tas från vår biståndsram, inom vårt enprocentsmål. I löftena står det att det ska vara nya och additionella medel. Jag skulle därför vilja veta varifrån de svenska medlen tas till exempel.

Anf. 100 MARIE GRANLUND (S):

Det har varit lite svårt att reda ut om detta ärende har varit i något utskott eller inte. Om jag förstår det rätt har EU-nämndens kansli jagat ganska febrilt och fått dåliga svar på om det verkligen har behandlats i finansutskottet eller i miljö- och jordbruksutskottet. Någonstans borde väl detta vara kutym.

Anf. 101 JONAS SJÖSTEDT (V):

Jag har samma principiella synpunkt som Marie Granlund. Vad jag vet har detta inte beretts i något utskott. Jag tycker att det är ett så stort och viktigt ärende att det borde ha gjorts, annars borde det faktiskt beredas i ett utskott innan vi tar ställning till det i nämnden.

Sedan har jag också en rad frågor i sak. Det gäller delvis det som Bodil Ceballos tog upp om det är biståndsmedel som används eller inte och hur det ser ut för EU i stort på den punkten och hur mycket som är lån och hur mycket som är bidrag egentligen av det totala.

Jag har en del undringar om arbetsgruppen inom FN, AGF. Den har lagt fram en rad intressanta förslag om koldioxidbeskattning som ska föras vidare till finansieringen och om prissättningen i fråga om koldioxid när det gäller sjöfart och flyg internationellt. Nu välkomnar man AGF:s rapport i slutsatserna. Det tycker jag var intressant. Jag blev positivt överraskad över regeringens hållning.

Innan Anders Borg får ordet ska jag säga att Andreas Carlgren på tisdag kommer att tala om dessa saker i miljö- och jordbruksutskottet. Men det är inte precis denna fråga på dagordningen, men den kommer upp i alla fall.

Anf. 103 Finansminister ANDERS BORG (M):

Vi kan börja med information från en av våra tjänstemän.

Anf. 104 Departementssekreterare ÅSA WIBERG:

Vad gäller frågan om new and additional stämmer det att det är inom ramen för enprocentsmålet. Men det ligger över det internationella biståndsmålet om 0,7 procent. Det är så det ligger till när det gäller new and additional.

Vi är nog med att detta bidrag inte finansieras genom omfördelning från ett område till klimat, utan det har hela tiden varit avsett för klimat. Det är den grundprincip som vi har arbetat utifrån.

Vad gäller åtaganden är det inga nya åtaganden i denna *fast start*-rapport, utan det är ett bekräftande av det åtagande som gjordes i Köpenhamn. Det som vi egentligen gör nu med denna *fast start*-rapport är att redovisa att vi använder pengarna på ett ganska bra sätt och att detta implementeras och att vi är i gång med finansieringen.

Men, som sagt, det är inga nya åtaganden vare sig på lång eller på kort sikt.

Jag ska kortfattat säga något om att EU nu välkomnar AGF:s rapport. Det finns en rad olika förslag i den. Det som vi säger och som kommer att stå i rådsslutsatserna är att vi nu ska göra en analys av detta. Kommissionen och undergrupper under Ekofin inbjuds att analysera förslagen. Vi tar inte ställning till de förslag som det redogörs för i rapporten.

Anf. 105 Finansminister ANDERS BORG (M):

Jag kanske skulle ha varit mer utförlig från början. Jag tänkte att detta var relativt okontroversiellt och att jag därför skulle kunna vara ganska kortfattad. Jag ska försöka börja om för att avdramatisera detta. Här kommer en återrapportering som följer upp de belopp som vi tidigare lovat. Detta arbete leds av Fredrik Bystedt, och det handlar om att vi ska säkerställa att medlemsländerna betalar in det som de har sagt att de ska betala in.

Problemet är att några länder inte har gjort detta. Det är inte så att vi här gör några nya bindande ställningstaganden för EU. Det som nämns kring Stoltenbergs rapport är att dessa förslag nu ska föras in i den gemensamma arbetsprocessen inför mötet i Cancún.

I praktiken trodde jag att detta var ett relativt okontroversiellt återrapporteringsärende av en rapport där det inte tillförs vare sig några ekonomiska eller ståndpunktsmässiga nya slutsatser. Vi har haft rådsslutsatser kring klimatfinansiering vid upprepade tillfällen. Vi hade en långtgående diskussion kring detta i februari eller mars på rådet då i praktiken hela detta innehåll, med undantag för uppföljningsrapporten, fanns.

Det blir lite fel om vi gör detta till den stora klimatfinansieringsdiskussionen. Det är en återrapport av en uppföljning.

Anf. 106 BODIL CEBALLOS (MP):

Det är svårt att följa hur dessa pengar tas. I går tittade vi i ett par tidigare budgetpropositioner för att se hur pengarna tas och var någonstans detta landar. Även om detta ligger på över 0,7 procent för svensk del är vårt åtagande 1 procent. Vi talar också om för andra länder att vi har ett åtagande på 1 procent av bni till bistånd. Nya och additionella medel bör därför ligga ovanför enprocentsmålet för svensk del. Det är vår uppfattning.

I den rödgröna budgetmotionen under hösten har vi gjort ett principiellt ställningstagande om att klimatåtgärder ska ske utanför enprocentsmålet. Jag vill därför anmäla avvikande mening i denna del.

Anf. 107 JONAS SJÖSTEDT (V):

Då väljer jag att ansluta mig till den avvikande meningen. Om Bodil Ceballos går med på det vill jag att det i denna avvikande mening tas med att vi anser att denna fråga skulle ha tagits upp i utskott innan den kom till nämnden.

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar att det finns två avvikande meningar från Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens hållning här men att regeringen – finansministern – uppmanas att förankra frågan i finansutskottet. Är det okej?

Eftersom det är finansministern som har ansvar för frågan får vi väl anta att det är en finansfråga.

Anf. 109 Finansminister ANDERS BORG (M):

Men jag ska väl inte förankra detta i miljö- och jordbruksutskottet?

Anf. 110 ORDFÖRANDEN:

Nej.

Anf. 111 Finansminister ANDERS BORG (M):

Allting är förankrat i utskott många gånger tidigare. Det finns inga nya slutsatser i detta.

Anf. 112 ORDFÖRANDEN:

Men detta ärende som står på denna dagordning har inte, såvitt vi förstår, inte varit i något utskott.

Anf. 113 Finansminister ANDERS BORG (M):

Enligt min uppfattning har substansställningstagandena kring klimatfinansiering varit i EU-nämnden i alla bärande delar tidigare. Vi hade exakt denna avrapportering i februari eller i mars när vi föredrog rådslutsatser om klimatfinansiering, där vi ändrade och drev en svensk linje bland annat efter Ulf Holms påpekanden. Det som nu sker är att den arbetsgrupp som Fredrik Bystedt leder följer upp om pengarna är betalda.

Problemet är inte om Sveriges bistånd är över 0,7 procent eller över 1 procent eller vad som står i den rödgröna budgeten. Problemet är att många länder inte har anslagit de medel som de lovade att anslå. Det

finns medlemsländer som alltså inte uppfyller villkoren. Sverige har överpresterat och skickat in 850 i stället för 800. Jag har väldigt svårt att se att det behöver dras i ett annat utskott att vi har en teknisk återrapporteringsrapport.

2010/11:8
12 november

Anf. 114 ORDFÖRANDEN:

Jag menar inte att vi behöver dra detta i finansutskottet före mötet utan vid lämplig tidpunkt. Till exempel när den andra tidigare diskuterade frågan dras i finansutskottet nästnasta vecka kan man ta upp denna fråga.

Anf. 115 MARIE GRANLUND (S):

Jag vill bara säga att vi hänger på Miljöpartiets och Vänsterpartiets avvikande mening.

Anf. 116 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag. Det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, och det finns tre avvikande meningar från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Jag gjorde ett misstag och hoppade över punkt 9 – uppföljning av G20-toppmöte. Men det blir lite konstigt att diskutera en uppföljning av ett möte som redan pågår, så jag föreslår att vi ger stöd för regeringens diskussion i denna fråga.

Vi går nu till punkt 11 om socialt skydd för pensioner.

Anf. 117 Finansminister ANDERS BORG (M):

För att undvika att vi får en alltför lång diskussion om detta: Det har gjorts en rapport här. Den är mycket läsvärd. Den innehåller en lång rad informationer om de olika medlemsländernas pensionssystem. Den innehåller inte något nytt ställningstagande för hur detta ska se ut som på något sätt påverkar svenska pensioner.

Vad man går igenom är de problem som finns med underfinansiering, de reformer som har gjorts och vad detta har för samhällsekonomisk och framför allt offentligfinansiell innebörd. För dem av er som vill läsa positiva saker om Sverige kan jag rekommendera rapporten. Vi kommer väl ut i den jämfört med många andra länder.

Detta är ett ärende där vi ska anta slutsatser. Enligt min uppfattning är de relativt okontroversiella. De har varit i gemensam arbetsgrupp med Ekofin och Epscorådet, och man understryker vikten av att åtgärder vidtas skyndsamt för att förbättra långsiktig hållbarhet i offentliga finanser.

Anf. 118 BODIL CEBALLOS (MP):

Jag har bara en fråga om rapporten. Det gäller inte innehållet i sig, utan jag undrar om man genom att ställa sig bakom den också ställer sig bakom kritiken mot vissa av länderna.

Anf. 119 Finansminister ANDERS BORG (M):

Vi upprepar vid många tillfällen i Ekofinrådet kritik mot länder som har bristande långsiktig uthållighet i sina offentliga finanser. Det brukar

vara en traditionell svensk ståndpunkt att vi tycker att det är problematiskt, och det går nästan alltid tillbaka till pensionssystemen.

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i denna fråga.

Vi går vidare till nästa punkt och kommer då till handräckningsdirektivet. Det är en ny fråga och en informationsfråga.

Anf. 121 Finansminister ANDERS BORG (M):

Detta handlar om att ordförandeskapet har för avsikt att ge en muntlig rapport om de diskussioner vi har fört om administrativt samarbete.

Problemet är som tidigare att Österrike och Luxemburg blockerar detta. Informationen kommer såvitt vi vet att bestå i att man ska avrapportera att man inte har gjort framsteg. Frågan har varit här i EU-nämnden uppemot tio gånger eller något sådant.

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att frågan har varit uppe sedan 1977, så den är väl genomarbetad. Vi tackar för informationen om det inte finns några frågor eller synpunkter.

Vi kommer nu till punkt 12, Övriga frågor. Den första punkten där är en informationspunkt om Östersjöstrategin.

Anf. 123 Finansminister ANDERS BORG (M):

Jag svarar gärna på frågor om det finns några. Detta bör inte vara kontroversiellt.

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Om det inte finns några frågor eller synpunkter tackar vi för informationen.

Vi kommer nu till representationen vid G20-mötet i Söul. Jag antar att det är något slags revirdiskussion om hur det gick till och vem som företrädde EU där. Det är en informationspunkt. Har finansministern något att säga?

Anf. 125 Finansminister ANDERS BORG (M):

Det är ett rätt problematiskt agerande, får jag säga, från det belgiska ordförandeskapet. EU-kommissionen gör bedömningen att fördraget nu anger att EU ska representeras av kommissionen i de här sammanhangen. Historiskt sett har det varit båda. Det har då och då varit problematiskt därför att man har fått dissonanser mellan de två EU-representanterna.

Min erfarenhet av att sitta som europeisk representant i G20 är att man har en väldigt nytta av kommissionen. Det var ett bra samarbete, och i undergrupperna agerade vi med mycket starkt gemensamt arbete från Sverige och kommissionen.

Nu har ett par av ordförandeskapen >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< inte riktigt fungerat på exakt det sätt man önskar när det gäller att företräda EU. Det gäller ju att man som ordförandeskap inte företräder till exempel en svensk ståndpunkt, utan en EU-ståndpunkt. Det är en svårighet, det vill säga att man måste räcka upp

handen och säga saker om det finns till exempel mindre EU-länder som anser någonting. Därtill måste man se till att hålla ihop ett europeiskt budskap. Det har kanske inte riktigt skett på det sätt som man önskar.

Nu har det kommit en diskussion där kommissionen säger att enligt deras rättstjänst säger fördraget att de ska ha denna uppgift. Då har det belgiska ordförandeskapet fått för sig att skriva ett gemensamt brev med kommissionen till G20-ordförandeskapet och säga att det ska vara så här i fortsättningen.

Detta är naturligtvis märkligt. Det är en sak att säga att det *ska* vara så. Då ska det ha diskuterats i EU-nämnd, i Sveriges regering och i Ekofinrådet – och sedan kan man landa i denna slutsats. Att man självständigt tar på sig att skicka ett sådant brev för ett ordförandeskap är mycket märkligt.

Nu är det oklart vad ett sådant brev över huvud taget har för legal status och legalt värde, för det är inte rådet som har uttalat någonting. Det är ett enskilt ordförandeskap som nu avgår och inte i fortsättningen ska ha några synpunkter på detta. Det kommer att bli en animerad diskussion om detta, men den är bakåtblickande.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för denna information, och vi tackar finansministern, finansmarknadsministern och statssekreterare Ackum för i dag.

2010/11:8
12 november

3 § Utbildning, ungdom och kultur (ungdom)

Statsrådet Nyamko Sabuni

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom och kultur (ungdom) den 10–11 maj 2010

Information och samråd inför möte Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom och kultur (ungdom) den 18–19 november 2010

Anf. 127 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar statsrådet Nyamko Sabuni med medarbetare välkomna. Vi har inga A-punkter. Det finns en återrapport från ett möte som var för ett halvår sedan. Vill statsrådet säga någonting om den? Den är utsänd.

Anf. 128 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr ordförande! Jag kan lite kort nämna några saker.

Spanien är ett av de länder i EU som har väldigt hög ungdomsarbetslöshet, vilket gjorde att de under sitt ordförandeskap prioriterade just den frågan. På det möte som vi hade den 11 maj antog vi en resolution om just ungas inkludering på arbetsmarknaden. Det handlade om kampen mot arbetslöshet och fattigdom. Vi diskuterade även ungdomsperspektivet i EU 2020.

Det handlade också om att anta ett antal övergripande mål. Det handlade bland annat om att underlätta ungas inträde på arbetsmarknaden och även om att öka ungas trygghet på arbetsmarknaden, det vill säga att de inte ska riskera att bli diskriminerade.

Vidare handlade det om bättre tillgång till utbildning av hög kvalitet och bättre möjligheter till övergångar från utbildning till arbetsmarknaden, ökade möjligheter att kombinera privatliv och familjeliv och inte minst att förebygga fattigdom och motverka att utanförskapet går i arv.

I resolutionen fanns förslag på åtgärder som man kan vidta för att nå de här målen. Det handlar om att motverka för tidiga avhopp från utbildningen. Att satsa på studievägledning är ett annat exempel. Vidare handlade det om att se till att det finns tillgång till praktik och lärlingsplatser, att uppmuntra entreprenörskap bland unga och inte minst att se till att det finns en god tillgång till hälso- och sjukvård och barnomsorg. Dessutom ska man ha fokus på unga familjer, det vill säga unga föräldrar.

Det är ungefär vad resolutionen handlade om.

Anf. 129 ORDFÖRANDEN:

Det var återrapporten. Finns det några frågor eller synpunkter på den. Eftersom så inte är fallet lägger vi den till handlingarna.

Vi går över till statsrådets dagordningspunkter. Den första är punkt 20 om ungdomsarbete. Den frågan har varit upp i kulturutskottet. Det är en beslutspunkt.

Anf. 130 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr ordförande! Eftersom det är första gången vi träffar så många nya riksdagsledamöter tänkte jag kort berätta hur samarbetet på det ungdomspolitiska området går till. På EU-nivå jobbar vi med den öppna samordningsmetoden, det vill säga att EU har inte någon kompetens att utforma ungdomspolitiken på nationell nivå. Vi träffas som statsråd i

rådskonstellationen och diskuterar frågor, utbyter erfarenheter och antar vissa mål. Sedan måste varje enskilt land vidta åtgärder för att nå de målen.

Det här samarbetet har lett till att ungdomspolitiken i de olika EU-länderna har utvecklats. När det började hade inte ens alla ungdomsministrar, men i dag har alla länder ungdomsministrar, och det finns någonting som kallas för ungdomspolitik. Det har varit väldigt positivt.

Under vårt ordförandeskap antog vi ett nytt ramverk. Det är det samarbetet vi har. Vi tar fram ett ramverk, och sedan försöker vi leva upp till målen i ramverket.

Jag vill också säga att vårt samarbete med riksdagen sker via kulturutskottet. Vi har inte regelbundna återrapporteringar inför möten som andra rådskonstellationer kanske har där EU har en kompetens att lagstifta. Vi är där en gång per termin inför varje ordförandeskap och berättar om kommande ordförandeskaps prioriteringar. Då lyssnar vi in vilka idéer och tankar utskottet har just om prioriterade frågor och det arbete som sedan ska bedrivas. Så ser det ut.

Under dagordningspunkt 20 ska vi anta en resolution som handlar om ungdomsarbete. Ungdomsarbete handlar om arbete för, av och med ungdomar. Det kan vara arbete eller verksamheter som leds av såväl professionella som ideella aktörer. För att exemplifiera kan jag nämna att i Sverige kan det till exempel handla om det arbete som ungdomssamordnare i kommunerna bedriver. Det kan handla om fritidsgårdar, ungdomens hus och inte minst ideella organisationer som arbetar med ungdomar.

I resolutionen enas medlemsstater om att på olika sätt stödja och utveckla ungdomsarbete och även att undersöka hur ungdomsarbetet kan vara behjälpligt med att uppnå de mål som vi har inom det ungdomspolitiska samarbetet. En studie väntas tas fram på vilken effekt ungdomsarbete har på de här målen. Det är kommissionen som får uppdraget att göra detta.

Fokus i resolutionen läggs på utbildning för ungdomsarbetare och ungdomsledare. Det handlar om att erkänna den kunskap och kompetens som man får genom att arbeta med ungdomsarbete. Detta hoppas man kunna uppnå genom att utveckla europeiska instrument för att mäta den kompetens man får.

Resolutionen fokuserar också på stöd till de här ungdomsarbetarnas rörlighet, det vill säga deras möjlighet att arbeta och praktisera i andra EU-länder. Det har vi till exempel kunnat göra inom ramen för programmet Ung och aktiv. Det handlar också om främjande av innovativa verksamheter och utveckling av arbetsmetoder i ungdomsarbetet.

Den svenska ståndpunkten är att vi stöder denna resolution. Vi har varit väldigt noga med att påpeka att ungdomsarbetet organiseras på olika sätt i olika länder. För vår del vill vi principiellt att det också ska framkomma att vi har kommunalt självstyre och att ideella organisationer är självständiga. Vi kan inte bestämma vad kommuner eller ideella organisationer gör. Men vi kan i samarbete försöka uppnå de mål som vi är överens om.

Anf. 131 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr ordförande! Tack för redogörelsen, ministern! Jag har inga invändningar i sak vare sig mot dokumenten eller mot genomgången. Det

2010/11:8
12 november

förvånar mig ändå hur det hanteras på utskottsnivå. Om jag förstår det hela rätt har man en träff per termin. Innebär det att de här egentliga ärendena i form av utkast till slutsatser och sådant aldrig har varit uppe till behandling i kulturutskottet? Det är min fråga.

Anf. 132 ORDFÖRANDEN:

Det är utskotten som påkallar överläggningar och information. Nu har jag i och för sig beställt detta från till exempel Finansdepartementet när Anders Borg var här, men den diskussionen är egentligen bättre att ta upp med våra partiföreträdare i de olika utskotten. Om vi är missnöjda med deras bevakning av EU-frågorna är det de som ska ta initiativ och be om detta vid utskottssammanträdena. Jag vill säga detta så att vi har rollfördelningen klar mellan EU-nämnden och utskotten. Utskotten har kapaciteten att begära överläggningar.

Anf. 133 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Jag vill tacka för informationen. Detta med ungdomar är intressant. Det ligger mig varmt om hjärtat.

Jag har läst igenom det här stycket och ställer mig vissa frågor. Jag läste en rad där det stod så här: Ungdomsarbetet som överför universella värderingar kring mänskliga rättigheter, demokrati, fred, antirasism, kulturell mångfald med mera.

Jag undrar vad universella värderingar är för någonting. Vem eller vilka är det som ska tolka de här universella värderingarna? Jag tycker att det blir lite luddigt här. Det är en synpunkt jag har på detta.

Sedan anser jag att det inte kan vara en sak för EU, utan detta borde väl vara någonting för de enskilda länderna att engagera sina ungdomar i. Jag ser ingen anledning till att det här måste vara något för EU.

Herr ordförande! Utifrån det vill jag anmäla avvikande mening.

Anf. 134 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr ordförande! Kulturutskottet har fått frågan om de vill att vi återkommer, och de anser inte att de behöver det. Vid de här mötena där vi besöker dem en gång per termin är vi överens om inriktningen. Eftersom politiken bedrivs på nationell nivå brukar det sluta med att vi diskuterar den nationella politiken för att uppnå målen. Det finns inga avvikande meningar om målen, utan det är hur vi utformar politiken som kan se annorlunda ut. Det är det debatten brukar handla om snarare än om resolutionerna och deras innehåll.

Margareta Sandstedt kan säkert få olika svar från olika länder när det gäller universella värderingar. Jag brukar säga att det finns ett antal universella värden. De är stipulerade i FN:s konvention för mänskliga rättigheter, men olika länder lever upp till dem på olika sätt. I Sverige gör vi det på ett sätt, i Finland gör man det på ett annat sätt och i Portugal på ett tredje. Går man över till Afrika och Asien blir det ytterligare andra sätt.

Universella värden är också det vi efterfrågar i Sverige när vi fördelar bidrag till exempel till ideella organisationer. Verksamheterna ska leva upp till demokratiska värden, mänskliga rättigheter, icke-diskriminering och så vidare. Det gäller även statens, kommunernas och landstingens verksamheter. De bygger också på samma värdegrund. Det är vad det handlar om.

Anf. 135 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar att det finns stöd för regeringens position i denna fråga med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till punkt 21, Ungdomars tillgång till kultur. Det är en beslutspunkt.

Anf. 136 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Det handlar om rådsslutsatser om ungas tillgång till kultur. Ungas tillgång till kultur är ett prioriterat område inom det nya ramverket som vi antog under det svenska ordförandeskapet för samarbete på det ungdomspolitiska området. Kommissionen presenterade tidigare i år en studie där man har kartlagt tillgång till kultur för unga. Dessa resolutioner är ett svar på den rapporten.

I slutsatserna fokuseras på vikten av ett långsiktigt arbete för att främja ungas tillgång till kultur både som konsumenter och producenter. Utgångspunkten är att tillgång till och deltagande i kulturen främjar personlig utveckling, ger bättre inlärningsförmåga, ökar förståelse och respekt för kulturell mångfald. Inte minst kan kreativitet bidra till att öka ungas anställningsbarhet.

I slutsatserna konstateras att det är viktigt att ytterligare fördjupa kunskaper om ungas tillgång till kultur, främja samarbete mellan relevanta aktörer på de kulturpolitiska, ungdomspolitiska och utbildningspolitiska områdena samt utbyta erfarenheter kring hur ungas tillgång till kultur kan förbättras, till exempel med hjälp av Internet.

Anf. 137 JOHAN LINANDER (C):

Tack för föredragningen! Det ringer en liten varningsklocka när jag hör att man ska underlätta för alla ungdomar att få tillgång till kulturen. Det låter precis som om det på något sätt är definierat vad som är kultur. Ännu värre blir det om man tänker sig att vuxna politiker ska sitta och bestämma vad ungdomskultur är för någonting. Jag säger inte att det står så, men det ringer en liten varningsklocka när jag hör det.

Anf. 138 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr ordförande! Jag tror att när man säger ungdomskultur talar man snarare om den kultur som unga själva producerar. När man talar om ungas möjlighet att få till sig kulturen handlar det om den kultur som vi stipulerar i kulturpolitiska propositioner och de kulturpolitiska målen. De ska ha tillgång till den kulturen. Det är vad det handlar om.

Anf. 139 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position i denna fråga.

Vi går vidare till punkt 22, och jag inbjuder Nyamko Sabuni att tala om de europeiska och internationella politiska dagordningarna.

Anf. 140 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Det belgiska ordförandeskapet vill lyfta upp frågan om ungdomars och barns rättigheter. Det har gjorts en kunskapssammanställning om samarbetet på dessa områden inom EU, Europarådet och FN. Dessa korta utkast har bäring på denna kartläggning. Initiativet till detta handlar om

att det finns skrivningar om barns rättigheter i Lissabonfördraget, och inte minst har vi själva skrivningar i det nya ramverket för det ungdoms-politiska samarbetet om att ett barnperspektiv ska anläggas där det är lämpligt. Rådsslutsatserna är också ett sätt att uppmärksamma att EU-kommissionen inom kort kommer att presentera en strategi för barnets rättigheter.

I slutsatserna uppmuntras medlemsstaterna att aktivt delta i samarbetet om frågor om barnets rättigheter. Man välkomnar kommissionens planer på att presentera denna strategi. Vår ståndpunkt är att vi välkomnar att ordförandeskapet lyfter fram frågor om barn och barns rättigheter högre upp på dagordningen liksom vikten av att samverka mellan barn- och ungdomspolitikerna blir bättre.

Den rapport som jag refererade till om hur samarbetet på EU-, Europaråds- och FN-nivå kommer att se ut kommer vi att få ta del av den 16 på ett barnpolitiskt ministermöte. Det var tänkt att Maria Larsson skulle åka, men jag åker i stället för henne eftersom det handlar mycket om förskola som jag ansvarar för.

Anf. 141 CAROLINE SZYBER (KD):

Tack för föredragningen! Jag kan tycka att det är intressant att man kallar det för högre upp på dagordningen när det är nr 22.

När man diskuterar detta pratar man då om att man ska dra lärdom av att man tydligare ska implementera barnkonventionen och på så sätt tydliggöra barns rättigheter? Som jag har förstått det har en del av de tankar som finns i fördraget haft bäring på att det ska bli tydligare så att man inte bara ratificerar utan tydliggör genom en implementering av barnkonventionen. De flesta länder har ju ratificerat, men för att det ska få effekt och barnens ställning bli tydligare implementerar man detta så att barnperspektivet finns med i alla svenska lagstiftningar, vilket det inte gör i dag.

Anf. 142 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr ordförande! Jag gjorde samma reflexion när jag läste igenom handlingen, att man inte explicit nämner FN:s barnkonvention. Det vore naturligt att den omnämns i slutsatserna. Även om EU inte har makt att genomdriva hur man verkställer det i nationell lagstiftning är det intressant att utvärdera vad som sker i medlemsländerna. Annars får man kanske dubbla verktyg eller verktyg som inte riktigt passar varandra.

Anf. 143 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Det är goda tankar. Implementering sker i Sverige av alla konventioner. Vi införlivar inte konventionerna i den svenska lagstiftningen. Tanken är att konventionerna ska användas vid till exempel domstolsförfaranden. Framför allt i vårt arbete i produktion av tjänster, samhällsservice och så vidare är barnets rätt enligt konventionerna utgångspunkten. I Sverige har vi traditionen att inte införliva konventionerna i den svenska lagstiftningen.

Anf. 144 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position i denna fråga.

Anf. 145 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Ordförandeskapet har tagit fram en rapport om unga i urbana miljöer. Efter samtal med min belgiska kollega tror jag att det mycket handlar om att en klar majoritet av ungdomarna i Bryssel har invandrarbakgrund. Jag upplever att Bryssel ser det som ett stort problem. Man ser att utanförskapet breder ut sig, och man vet inte riktigt hur man ska hantera det. Det har gjort att man har lagt fram denna rapport som från vårt perspektiv är väldigt negativ och väldigt generaliserande. Den har sin utgångspunkt i problemen och ser inte alls de möjligheter till mångfald och kreativitet som man kan skapa i den typen av miljöer.

Vi välkomnar att man lägger fram rapporten. Vi välkomnar att man tar initiativ till att diskutera hur man kan jobba med utsatta stadsdelar i urbana miljöer. Vår utgångspunkt kommer att vara att berätta om vårt arbete när det gäller urban utvecklingspolitik. Vi jobbar ju med överenskommelser och avtal mellan staten och kommunerna där vi också inkluderar näringslivet och den ideella sektorn i samarbete utifrån att identifiera de problem i stadsdelen som man anser vara störst. Det kan handla om skolelevers möjlighet till bättre utbildning, om minskad arbetslöshet eller om tillgång till bättre sjukvård och hälsa. Man identifierar det och samarbetar för att uppnå målen. I vårt inlägg kommer vi att lägga fram hur Sverige har jobbat.

Jag tror att det är vad som ligger till grund för rapporten och ett behov av diskussion om unga i urbana miljöer. Det handlar alltså inte om alla unga utan snarare om miljöer där många har invandrarbakgrund.

Anf. 146 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens upplägg inför diskussionerna.

Under övriga frågor finns det en punkt som heter 24 c, Arbetsprogram för det tillträdande ordförandeskapet. Har statsrådet något att säga på den punkten? Nej. Vi lägger den punkten till handlingarna.

Vi tackar Nyamko Sabuni med medarbetare för att ni har kommit hit.

4 § Utbildning, ungdom och kultur (kultur)

Kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom och kultur (kultur) den 10–11 maj 2010

Återrapport från informellt ministermöte (kultur- och audiovisuella frågor) den 7–8 oktober 2010

Återrapport från informellt idrottsministermöte den 21–22 oktober 2010

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom och kultur (kultur) den 18–19 november 2010

Anf. 147 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar kulturministern med medarbetare välkomna.

Vi går direkt på punkten återrapporter. De är utsända.

Anf. 148 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M):

Herr ordförande! Jag vill presentera mina medarbetare. Det är Robert Nilsson på departementet, Henrik Selin som är kulturråd i Bryssel, Tomas Lindman som också arbetar på departementet, Henrik Toremark som är stabschef hos oss och Jerker Stattin.

Jag har förstått att återrapporterna från de tre mötena är utsända. Om ni har några frågor besvarar vi naturligtvis dem.

Anf. 149 ORDFÖRANDEN:

Finns det några frågor? Nej.

Vi lägger återrapporterna till handlingarna.

Vi går till punkt 3, Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av Europeiska unionens insats för det europeiska kulturarvsmärket. Det är en informationspunkt.

Anf. 150 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M):

Herr ordförande! Den här punkten har varit uppe flera gånger i EU-nämnden. Jag skulle tro att ni har hört talas om den tidigare.

Rådet har nu antagit slutsatser om att kommissionen ska ta fram ett förslag till hur märkningen ska genomföras. Det belgiska ordförandeskapet har lagt ned ett stort arbete för att vi ska kunna diskutera förslaget. Från svensk sida betonar vi att det i första hand ska handla om att inkludera barn och ungdomar och koppla det till andra initiativ inom EU som har att göra med den digitala utvecklingen. Vi har inte precis drivit på frågan, men vi tycker att detta nu har landat så pass bra att vi kan ställa oss bakom det.

Anf. 151 JONAS SJÖSTEDT (V):

Är det nödvändigt med den här institutionaliseringen av kulturarvsmärket? Finns det inte risk för dubbelarbete med andra märkningssystem så att man gör något som redan utförs på annat håll?

Jo, det har varit vår invändning. Vi har Unescos världsarvsmärkning, så vi har också tyckt att det inte har varit den mest prioriterade frågan. Det har ändå i någon mening landat i ett system där vi nationellt har större möjlighet att påverka. Vi ser inte att det kommer att bli förenat med några stora kostnader eller stor byråkrati.

Anf. 153 JONAS SJÖSTEDT (V):

Man anslår ju budgetmedel ur EU-reserven till detta. Som en uppmaning till regeringens restriktiva hållning vill jag anmäla avvikande mening på den här punkten.

Anf. 154 ORDFÖRANDEN:

Det är bara en informationspunkt, och då kan man inte anmäla avvikande mening. Men det är taget till protokollet.

Vi tackar för informationen och går vidare till punkt 5, eftersom punkt 4 är struken. Det handlar om valet av europeisk kulturhuvudstad. Såvitt jag förstår är det närmast en formfråga.

Anf. 155 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-
ROTH (M):

Varje år utses två kulturhuvudstäder. År 2014 är Umeå svensk kulturhuvudstad. Nu är det dags för 2015 då Belgien och Tjeckien har nominerat kulturhuvudstäder. Det som ska meddelas är att staden Mons i Belgien kommer att bli kulturhuvudstad 2015. Det är ett förslag som vi anser att vi kan stödja från svensk sida.

Anf. 156 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position i denna fråga.

Vi går över till punkt 6, Verksamhetsplan för kultur 2011–2014.

Anf. 157 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-
ROTH (M):

Det handlar om fortsättningen på den plan som löper 2008–2010 och som går ut vid årsskiftet. Arbetsplanen handlar om att ange riktningen för kulturministrarnas gemensamma arbete. Det är alltså ingen lagstiftning, men man kan samarbeta ändå. Den tar vid där den nuvarande avslutas. Utgångspunkten är den europeiska agendan för kultur i en globaliserad värld som publicerades den 10 maj 2007. Även i Europa 2020-strategin finns synpunkterna med när det gäller smart och hållbar tillväxt och kulturens roll i det.

Arbetsformen, den så kallade öppna samordningsmetoden, som har använts under de gångna två åren kommer man att behålla och utveckla. Man pekar inte ut några särskilda lagstiftningsförslag, men det finns sex områden som man ser att vi kan samverka inom. Det handlar om kulturell mångfald, kulturella och kreativa näringar, kompetens och rörlighet, kulturarvet – det innefattar rörlighet även för samlingar, inte bara för individer – kultur i externa relationer samt kulturstatistik.

Vi anser från regeringens sida att arbetsplanen väl fångar in de teman som vi tycker att det fungerar bra att samarbeta om inom EU-samarbetet. Det finns också en tydlighet och utveckling när det gäller hur den öppna samordningsmodellen ska fungera. Vi tycker att vi under förhandlingen har fått gehör för de synpunkter som vi har fört fram. Vi tycker därför att vi kan ge vårt stöd till arbetsplanen.

Anf. 158 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Jag tackar för informationen. Mångkultur och interkulturella dialoger bidrar till segregation. Vi har sett att det inte fungerar, vare sig i Europa eller i Sverige. EU är inne på fel spår om man har detta som riktlinje. Det finns mycket annat att bekämpa när det gäller fattigdom och utanförskap som är mer konkret. Jag tänker på dysfunktionella familjer, ökad drog-förekomst i hela Europa och ökad alkoholism. Här har vi konkreta saker att samarbeta kring.

Vi sverigedemokrater ifrågasätter att EU har de specifika kunskaper-na för att kunna agera mot fattigdom. Förhållandena ser olika ut i olika länder, och jag tror att man bäst förstår detta i de egna länderna.

Utifrån detta vill jag anmäla avvikande mening.

Anf. 159 ORDFÖRANDEN:

Vi är på punkt 6. Avsåg du kanske punkt 7?

Anf. 160 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Det Margareta Sandstedt tar upp gäller en annan punkt.

Anf. 161 ORDFÖRANDEN:

Vi är alltså på punkt 6. Det föreföll som om inlägget mer syftade på punkt 7.

Anf. 162 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Jag ber om ursäkt och återkommer under nästa punkt.

Anf. 163 ORDFÖRANDEN:

Det är ingen fara. Vi noterar inlägget. Ministern får svara på det under punkt 7.

Vi hade inga inlägg under punkt 6. Jag finner därmed att det finns stöd för regeringens position under punkt 6.

Vi går då vidare till punkt 7 om kulturens roll för att bekämpa fattigdom och social utestängning där vi redan hört ett inlägg från Margareta Sandstedt. Vi låter ministern svara på det.

Anf. 164 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Jag börjar med att berätta vad punkt 7 innehåller. Det belgiska ordförandeskapet vill understryka kulturens roll i bekämpningen av fattigdom och socialt utanförskap och har föreslagit rådsslutsatser på detta tema. Det handlar snarare om signaler än konkreta förslag eller åtgärder som vi behöver implementera från vårt håll. Slutsatserna har kommit till för att

2010 är utlyst till Europeiska året för bekämpning av fattigdom och social utestängning. Det finns också hänvisning till Europa 2020-strategin som har liknande ambitioner.

2010/11:8
12 november

Ett grundläggande motiv för det belgiska ordförandeskapet har varit att under denna punkt, det vill säga bekämpning av fattigdom och socialt utanförskap, ha horisontella utmaningar. Kulturen ska kunna spela roll inom fler politikområden än bara det specifikt kulturella.

Vi har haft synpunkter på detta. Det ska inte vara kostnadsdrivande. Vi betonar subsidiaritetsprincipen som vi brukar göra. Det ska också vara balans när man talar om olika politikområden. Vi tycker att vi har fått gehör för våra synpunkter och därför kan stödja förslaget om rådsslutsatser.

Anf. 165 STAFFAN DANIELSSON (C):

Att bekämpa fattigdom är något som vi är brett överens om i Sverige. Det gäller även andra länder. Samarbetet inom EU på detta område är mer av karaktären mellanstatligt samarbete där varje land äger sina frågor. Mellanstatligt samarbete är oerhört viktigt, att vi ger och tar. Att ha en gemensam ambition med våra grannar och kolleger i Europa att bekämpa fattigdom är alldeles utmärkt. Det är en bra svensk ståndpunkt, och vi bör verkligen vara med i detta mellanstatliga samarbete mellan folken.

Anf. 166 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Jag håller med. Man kan också diskutera vad fattigdom står för. Det handlar inte alltid om ekonomisk fattigdom. Det kan vara kulturell fattigdom genom brist på böcker och brist på möjligheter att ta del av kulturen, vilket är en allmän rättighet enligt svensk syn.

Anf. 167 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar med att det finns stöd för regeringens position i denna fråga men att det finns en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går över till de audiovisuella frågorna och punkt 8 om det europeiska filmarvet.

Anf. 168 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Det belgiska ordförandeskapet har presenterat slutsatser om filmarvet och filmarkiven. Bakgrunden är en rapport som kommissionen nyligen har lagt fram och som handlar om hur man ska bevara filmarvet. Dessa frågor fanns med redan 2005. Det handlar i huvudsak om vad vi bör göra för att säkra det audiovisuella kulturarvet för framtida generationer.

Många av frågorna är av tämligen teknisk natur. Det handlar om vad som bör deponeras, hur bevarandet av framför allt film bör ske och hur man ska göra arkiven tillgängliga. Intresset för hur vi har löst detta i Norden med den nordiska avtalslicensmodellen har varit stort.

Regeringen har ingen annan uppfattning utan tycker att detta är en viktig fråga. Det är bra att arkiven kan bli mer tillgängliga. Vi har också

betonat rättighetsfrågorna, det vill säga att man respekterar upphovsrätten. Det är ingen kontroversiell fråga i EU-sammanhang.

Frågorna på det audiovisuella området är ofta mycket tekniska och inte helt lätta. Vi tycker dock att vi har fått gehör för de synpunkter vi har fört fram, framför allt när det gäller upphovsrätten. Vi tycker därför att vi kan stödja detta.

Anf. 169 CAROLINE SZYBER (KD):

Jag tackar för en bra föredragning. Hur stort gehör fick vi inom EU-kretsen för vår svenska linje vad gäller upphovsrätten och hur gick diskussionerna där?

Anf. 170 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Jag ber att få lämna över frågan till kulturrådet Henrik Selin som har haft mer av de diskussionerna. Då bli det ett mer uttömmande svar än det jag kan ge.

Anf. 171 Kulturrådet HENRIK SELIN:

Dessa rådsslutsatser berör upphovsrätten i relativt liten mening. De kom upp eftersom det belgiska ordförandeskapets förslag var att när stater utformar sin politik för arkiv, digitalisering och liknande ska man se till att de aktörer som får offentligt stöd försäkrar att det finns versioner av de filmer de producerar i olika offentliga sammanhang på kulturinstitutioner, i forsknings- och utbildningssyfte och annat.

I det sammanhanget ville Sverige understryka, vilket inte framgick tillräckligt tydligt av utkastet, att upphovsrätten även i sådana sammanhang måste respekteras och att en förutsättning för sådan användning är att uphovsmännen tillfrågas och får betalt. Den typen av förtydligande har vi fått in i texten.

Anf. 172 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Hur ser kostnaderna ut för detta? Innebär inte filmarvet ökade kostnader för medlemsstaterna?

Anf. 173 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Nej, det är ett ansvar för varje land. I det filmavtal vi har ligger att man ska bevara det svenska filmarvet, vilket också sker.

Anf. 174 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position i denna fråga.

Vi går över till nästa fråga som är punkt 9 om europeisk film i den digitala tidsåldern. Det är en beslutspunkt. Från kulturutskottet finns det en avvikande mening från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Jag måste erkänna att när jag läste den uppfattade jag den mer som ett inlägg i den inrikespolitiska diskussionen än i det europeiska sammanhanget.

Herr ordförande! Man kan nog säga att den har mer att göra med de svenska förhållandena, även om frågan kom upp när vi hade en genomgång i kulturutskottet.

Rådsslutsatser om digitalisering av biografier ska upp nästa vecka i Bryssel. Samtliga länder delar uppfattningen att digitaliseringen går fort, inte bara här i Sverige utan i hela Europa. Digitaliseringen av biografierna kommer att spela en viktig roll framöver också för filmpolitiken. Inom några år kommer distributionen att vara digital. Då finns risk för att biografier på mindre orter i Sverige och övriga Europa slås ut eftersom omställningskostnaderna betraktas som höga – även om kostnaderna minskar ju fler som visar intresse för den nya tekniken.

Därför har regeringen bestämt att i budgetpropositionen som riksdagen ska besluta om sätta av 15 miljoner per år under fyra år med början 2012 för digitalisering av biografier i Sverige. Det handlar framför allt om mindre orter. Genom denna satsning får biopubliken inte bara tillgång till ett mer varierat filmutbud utan också till opera, teater, idrott och andra arrangemang. Det ger också bättre möjlighet för dem som har en funktionsnedsättning vad gäller syn eller hörsel att få ta större del av dessa upplevelser.

Vi anser att vi kan ställa oss bakom rådsslutsatserna.

Anf. 176 CHRISTINA ZEDEL (S):

Herr ordförande! Det är riktigt att den avvikande meningen från kulturutskottet var av mer nationell karaktär. Jag tar ändå tillfället i akt att ta ordet. Vi stöder rådsslutsatserna och tycker att de är bra. Vi ser dem som en uppmaning till regeringen att göra något.

Vi vet, precis som ministern sade, att ett stort antal biografier i vårt land inte kommer att klara av att finansiera digitaliseringen om man inte får ett nationellt stöd. Vi ser också att det är bråttom. Det är därför olyckligt att regeringen har valt att införa det nationella stödet först 2012. Risker är uppenbara att många biografier kommer att få lägga ned redan under nästa år. Det var bakgrunden till vår avvikande mening i kulturutskottet. Vi stöder dock rådsslutsatserna som vi tycker är bra.

Anf. 177 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-
ROTH (M):

Det är inte så att biografier inte digitaliseras i dag. Det görs, bland annat via Svenska Filminstitutet, men vi ser att man behöver skynda på. Eftersom det är fråga om ett statsstöd måste det förmodligen notifieras.

Anf. 178 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt vad gäller punkt 9.

Vi går vidare till punkt 10 om den digitala agendan. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 179 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Vi har fått ett antal frågor, och vi har ombetts att hålla oss kort så att alla 27 länder får en chans att göra sina inlägg. Vi har valt att koncentrera oss till tre punkter. Den första punkten handlar om att göra barn- och ungdomsperspektivet tydligt. Det ligger i linje med de frågor vi drev när vi var ordförandeland. Det handlar om framtidsperspektivet på samhällsomvandlingen som den digitala revolutionen har fört med sig. Det är naturligt och viktigt att man involverar de unga i denna debatt.

Vår andra punkt tar upp vikten av balanserade och ändamålsenliga licensieringsmodeller. Jag nämnde tidigare att man visat intresse för den nordiska modellen. Det gör det möjligt att sprida vårt gemensamma kulturarv över Internet och ta till vara teknikens möjligheter. Då kommer vi också in på upphovsrätsfrågorna.

Den tredje punkten vi vill lyfta upp är vikten av att vi även arbetar horisontellt för att kunna nå resultat. Samråd och samarbete inom kommissionen och mellan olika andra politikområden är viktiga för att man ska kunna nå resultat.

Anf. 180 ORDFÖRANDEN:

Då det inte finns några frågor eller synpunkter finner jag att det finns stöd för regeringens upplägg inför diskussionen under punkt 10.

Vi går vidare till idrottsfrågorna och punkt 11, EU:s strukturerade dialog om idrott. Det är en beslutsfråga.

Anf. 181 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Idrotten har ju också kommit att bli ett EU-område, kan man säga. I Sverige har vi en lång tradition av dialog med idrotten, och idrotten har i Sverige en både stark och självständig ställning. Det har gjort att vi har en annan situation på idrottsområdet än vad många andra länder i Europa har.

Inte desto mindre tycker vi att det är bra att det finns en fungerande dialog med idrottsrörelsen också på europeisk nivå och att man tar tillvara idrottsrörelsens synpunkter men också för fram möjligheterna, för de länder där det möjligen inte sker, för idrotten att ta ett större ansvar på andra områden, precis som sker här i Sverige.

Vi har varit positiva till innehållet i resolutionen men har fört fram synpunkter när det gäller flexibiliteten. Det kan handla om antal möten, punkter på dagordningen, mötessammansättning och liknande frågor. Man har tagit hänsyn till våra synpunkter. Därför tycker vi nu att vi kan ställa oss bakom resolutionen.

Anf. 182 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position i denna fråga, punkt 11.

Vi går vidare till punkt 12, Idrottens roll som upphov till och pådrivande faktor för aktiv social integration. Det är en beslutspunkt.

Det är delvis en koppling tillbaka till det belgiska ordförandeskapet, som lyfte fram detta med fattigdomsbekämpning, och det vill man ska diskuteras även på idrottens område. Vi har hävdad, och fortsätter att hävda, idrottens självständighet också på det här området, även om vi tycker att det finns skäl att ha respekt för de frågorna och de resonemang som det belgiska ordförandeskapet har haft.

Vi hade synpunkter på det första utkastet, som vi inte tyckte tillräckligt beaktade idrottens självständighet. Det har vi också framfört. Vi tycker att man även här har lyssnat till våra synpunkter och att vi därmed kan ställa oss bakom detta.

Anf. 184 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 12.

Vi går vidare till punkt 13, Social delaktighet inom och genom idrott.

Anf. 185 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-
ROTH (M):

Ordförandeskapet har ställt två frågor, och det kan vara det som är mest intressant, för då får alla länder delge sina erfarenheter av vad man faktiskt gör.

Jag tänker som svar på den första frågan ta upp vår satsning på Idrottslyftet, som har som tema och framför allt mål att nå fler barn och unga, att de ska upptäcka idrotten och fortsätta att idrotta högre upp i åldrarna, och framför allt arbetet för att nå fler flickor och barn med invandrarbakgrund. Men det är också viktigt att betona från svensk sida att det är idrotten själv som avgör hur man vill satsa och hur man bäst ska nå resultat, även om vi sedan utvärderar det här. Det är det som jag framför allt kommer att framhålla.

Svaret på den andra frågan är att vår syn på idrottsrörelsen är att det är en demokratisk rörelse och att det ska vara en stor självständighet. Men naturligtvis kan man också från EU-håll använda och lära av idrotten för att också ta ett större socialt ansvar.

Anf. 186 BODIL CEBALLOS (MP):

När det gäller fråga två återupprepar vi hela tiden att detta är en nationell angelägenhet, och det är ju så vi tänker här. Ändå kommer det ett förslag i slutänden om att studera drivkrafterna. Blir det inte lite grann en motsägelse mellan att vi säger att detta ska vi hålla på nationell nivå och att vi sedan ändå kommer med förslag? Det är ett svar på frågan som är ställd i och för sig. Men jag vill bara höra lite grann om den här motsättningen däremellan.

Anf. 187 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-
ROTH (M):

Jag tycker inte att det behöver vara en motsättning. Vi betonar idrottens självständighet, men kan vi lära av varandra hur idrotten kan spela en roll, exempelvis för socialt ansvarstagande, ser vi inga problem med

detta, så länge man inte från något annat håll styr hur det ska ske. Det är det som vi har haft synpunkter på. Henrik Selin kanske vill tillfoga något.

Anf. 188 Kulturrådet HENRIK SELIN :

Jag kan bara konstatera att det som står på spel inför nästa år är något som inte finns ännu, nämligen förslag från kommissionen om vad EU faktiskt ska syssla med. I fördraget finns, precis som ministern säger, numera en kompetens för EU, och innan kommissionen har lämnat förslag är den svenska uppfattningen tydlig, att det måste vara förslag som tydligt kan visa att de ger ett mervärde utöver nationell politik. Den svenska sista prioriteringen är mer att peka på att det inte är självklart att det finns tydliga drivkrafter för socialt ansvarstagande, men om det finns skulle man kunna titta på det. Det är en fråga som Sverige helt enkelt tycker är väldigt viktig. Det innebär inte att EU har en åtgärd, utan det är mer att vi uppmanar kommissionen att titta noga på den frågan.

Anf. 189 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr ordförande! Jag måste tillstå att jag inte är helt övertygad om att idrotten har på EU-nivå att göra egentligen, men nu är den där i alla fall och då får vi hantera det.

Det finns många sätt att närma sig denna fråga på från EU. EU-parlamentet har varit pådrivande länge för att på olika sätt komma in på idrottsområdet. Jag ser att i deras budgetförslag anslår de rätt mycket pengar till OS i London från EU:s sida. Det är ett annat sätt att försöka få inflytande, att använda budgetverket.

Kommer regeringen att gå emot den här typen av centrala EU-anslag till idrottsarrangemang i EU? Jag tycker att det är att kliva över de fördragsmässiga möjligheter som man egentligen har.

Anf. 190 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Uppriktigt sagt kan jag nog inte riktigt svara på frågan ännu, för den har inte studsat upp hos mig. Vad säger Henrik Selin när det gäller just medel som ska sättas av till OS?

Anf. 191 Kulturrådet HENRIK SELIN :

Med risk för att inte kunna ge ett fullständigt svar tror jag att det som EU-parlamentet vill ge resurser till är det som kallas för Special Olympics, alltså med fokus på handikappidrott. Det är i alla den bild jag har, men jag är inte helt säker. Men jag tror att det är deras avsikt att stödja just den delen av de olympiska spelen med ett litet förslag. Det är dock ingenting som finns på dagordningen inför det kommande rådsmötet.

Anf. 192 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Vi kanske kan återkomma i frågan om EU-nämnden har intresse av det.

Anf. 193 ORDFÖRANDE:

Eller så kan Jonas Sjöstedt återkomma med en skriftlig fråga.

Jag finner att det finns stöd för regeringens upplägg inför riktlinjebatten.

Vi går vidare till punkt 14, Europeiska unionens roll inom den internationella kampen mot dopning.

2010/11:8
12 november

Anf. 194 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Det är den sista punkten. Från svensk sida har vi drivit dopningsfrågorna, inte minst via Arne Ljungqvist, som också är vice ordförande i Wada. Vi har för avsikt att vara tydliga och drivande i de här frågorna. Från svensk sida välkomnar vi att EU och särskilt kommissionen tar ett starkare och mer samlat grepp om hela dopningsproblematiken.

På senare år har man diskuterat integritets- och datasäkerhetsfrågor kopplade till dopningsfrågan. Vi vill betona att det är viktigt att man hittar en balans mellan de två olika intressena. Det gäller integriteten men självklart också att stoppa eventuellt fusk hos aktiva idrottare, såväl män som kvinnor.

Vi stöder en EU-koordinering på de områden där nationerna inte ensamma kan driva de här frågorna. Vi betonar behovet av att ta vara på Europas intressen i internationella sammanhang och att hela världen, alltså alla regeringar, måste inkluderas och samarbeta för att motverka dopning.

Anf. 195 SUSANNA HABY (M):

Jag vill tacka ministern för en spännande föredragning.

Jag har en liten fundering. Dopning handlar ju om otillåtna läkemedel men också om tillåtna läkemedel som används på ett kriminellt sätt. Jag vet att EU nu håller på med ett stort läkemedelspaket som handlar om patientsäkerhet, information och annat. Det kanske vore bra att sammanföra frågan om dopningen och läkemedelspaketet, så att man inte gör dubbelarbete i det fortsatta arbetet.

Anf. 196 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Ja, det kan det säkert vara. Om så sker är jag inte underkunnig om. Däremot har vi en utredning på gång i Sverige som ska vara klar till årsskiftet. Där är det mycket möjligt att just de här frågorna kommer upp, för det handlar ju också om dopning på exempelvis gym.

Anf. 197 JONAS SJÖSTEDT (V):

Även jag tackar för redogörelsen. Det enda som jag tycker är bekymmersamt här är om man börjar gå in på Europarådets område. Det finns ju ett uppenbart mervärde i att ha tyngdpunkten i ett samarbete där även länder som Ryssland och Ukraina deltar. Ser ni någon risk med de här slutsatserna att EU börjar undergräva Europarådets kompetens på detta område, eller tycker ni att det är en avgränsning som är klar nog?

Anf. 198 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-
ROTH (M):

Frågorna är som sagt viktiga i Europarådet, och det anser vi att de fortsatt ska vara. Men det hindrar inte att också kommissionen har ett engagemang när man nu har idrottsfrågorna uppe. Kan man dessutom hitta kopplingar, som Susanna Haby var inne på, är det säkert till gagn. Men det ena ska inte ta ut det andra, utan man ska samarbeta och respektera varandra. Så har i alla fall jag tolkat diskussionen.

Anf. 199 ORDFÖRANDEN:

Sammanfattningsvis finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i frågan om dopning, punkt 14.

Därmed är vi klara med kulturministern. Vi tackar kulturministern med medarbetare för i dag .

Innehållsförteckning

2010/11:8
12 november

1 § Utbildning, ungdom och kultur (utbildning)	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	1
Anf. 3 THOMAS STRAND (S)	2
Anf. 4 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	2
Anf. 5 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	3
Anf. 6 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 7 ELISABETH SVANTESSON (M)	3
Anf. 8 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	3
Anf. 9 MARIE GRANLUND (S)	4
Anf. 10 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	4
Anf. 11 THOMAS STRAND (S)	4
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 13 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	4
Anf. 14 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 15 BODIL CEBALLOS (MP)	5
Anf. 16 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	5
Anf. 17 JONAS SJÖSTEDT (V)	6
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 19 THOMAS STRAND (S)	6
Anf. 20 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 21 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	6
Anf. 22 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 23 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	7
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 25 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	8
Anf. 26 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 27 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	8
Anf. 28 BODIL CEBALLOS (MP)	8
Anf. 29 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	8
Anf. 30 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 31 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	9
Anf. 32 THOMAS STRAND (S)	9
Anf. 33 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	10
Anf. 34 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	10
Anf. 35 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	10
Anf. 36 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 37 THOMAS STRAND (S)	10
Anf. 38 ORDFÖRANDEN	11
2 § Ekonomiska och finansiella frågor	12
Anf. 39 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 40 BODIL CEBALLOS (MP)	12
Anf. 41 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 42 Finansminister ANDERS BORG (M)	12
Anf. 43 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 44 Finansminister ANDERS BORG (M)	13
Anf. 45 FREDRIK OLOVSSON (S)	14
Anf. 46 Finansminister ANDERS BORG (M)	14
Anf. 47 ORDFÖRANDEN	14

Anf. 48	Finansminister ANDERS BORG (M).....	15
Anf. 49	JONAS SJÖSTEDT (V).....	15
Anf. 50	Finansminister ANDERS BORG (M).....	15
Anf. 51	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 52	Finansminister ANDERS BORG (M).....	16
Anf. 53	JONAS SJÖSTEDT (V).....	16
Anf. 54	BODIL CEBALLOS (MP)	17
Anf. 55	STAFFAN DANIELSSON (C).....	17
Anf. 56	CAROLINE SZYBER (KD).....	17
Anf. 57	Finansminister ANDERS BORG (M).....	18
Anf. 58	JONAS SJÖSTEDT (V).....	19
Anf. 59	Finansminister ANDERS BORG (M).....	19
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 61	Finansminister ANDERS BORG (M).....	19
Anf. 62	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 63	BO BERNHARDSSON (S)	24
Anf. 64	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 65	Finansminister ANDERS BORG (M).....	25
Anf. 66	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 67	BO BERNHARDSSON (S)	26
Anf. 68	Finansminister ANDERS BORG (M).....	26
Anf. 69	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 70	JONAS SJÖSTEDT (V).....	27
Anf. 71	BODIL CEBALLOS (MP)	28
Anf. 72	STAFFAN DANIELSSON (C).....	28
Anf. 73	Finansminister ANDERS BORG (M).....	28
Anf. 74	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 75	MARIE GRANLUND (S).....	28
Anf. 76	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 77	GUSTAV BLIX (M).....	29
Anf. 78	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 79	Finansminister ANDERS BORG (M).....	29
Anf. 80	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 81	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	31
Anf. 82	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 83	BO BERNHARDSSON (S)	31
Anf. 84	JONAS SJÖSTEDT (V).....	32
Anf. 85	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 86	Finansminister ANDERS BORG (M).....	32
Anf. 87	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 88	Finansminister ANDERS BORG (M).....	33
Anf. 89	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 90	Finansminister ANDERS BORG (M).....	33
Anf. 91	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 92	BODIL CEBALLOS (MP)	33
Anf. 93	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 94	Finansminister ANDERS BORG (M).....	34
Anf. 95	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 96	BODIL CEBALLOS (MP)	34
Anf. 97	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 98	Finansminister ANDERS BORG (M).....	34

Anf. 99	BODIL CEBALLOS (MP)	35
Anf. 100	MARIE GRANLUND (S)	35
Anf. 101	JONAS SJÖSTEDT (V)	35
Anf. 102	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 103	Finansminister ANDERS BORG (M)	36
Anf. 104	Departementssekreterare ÅSA WIBERG	36
Anf. 105	Finansminister ANDERS BORG (M)	36
Anf. 106	BODIL CEBALLOS (MP)	37
Anf. 107	JONAS SJÖSTEDT (V)	37
Anf. 108	ORDFÖRANDEN	37
Anf. 109	Finansminister ANDERS BORG (M)	37
Anf. 110	ORDFÖRANDEN	37
Anf. 111	Finansminister ANDERS BORG (M)	37
Anf. 112	ORDFÖRANDEN	37
Anf. 113	Finansminister ANDERS BORG (M)	37
Anf. 114	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 115	MARIE GRANLUND (S)	38
Anf. 116	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 117	Finansminister ANDERS BORG (M)	38
Anf. 118	BODIL CEBALLOS (MP)	38
Anf. 119	Finansminister ANDERS BORG (M)	38
Anf. 120	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 121	Finansminister ANDERS BORG (M)	39
Anf. 122	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 123	Finansminister ANDERS BORG (M)	39
Anf. 124	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 125	Finansminister ANDERS BORG (M)	39
Anf. 126	ORDFÖRANDEN	40
3 §	Utbildning, ungdom och kultur (ungdom)	41
Anf. 127	ORDFÖRANDEN	41
Anf. 128	Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	41
Anf. 129	ORDFÖRANDEN	41
Anf. 130	Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	41
Anf. 131	JONAS SJÖSTEDT (V)	43
Anf. 132	ORDFÖRANDEN	43
Anf. 133	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	43
Anf. 134	Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	43
Anf. 135	ORDFÖRANDEN	44
Anf. 136	Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	44
Anf. 137	JOHAN LINANDER (C)	44
Anf. 138	Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	44
Anf. 139	ORDFÖRANDEN	44
Anf. 140	Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	45
Anf. 141	CAROLINE SZYBER (KD)	45
Anf. 142	JONAS SJÖSTEDT (V)	45
Anf. 143	Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	45
Anf. 144	ORDFÖRANDEN	46
Anf. 145	Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	46
Anf. 146	ORDFÖRANDEN	46
4 §	Utbildning, ungdom och kultur (kultur)	47
Anf. 147	ORDFÖRANDEN	47

Anf. 148 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	47
Anf. 149 ORDFÖRANDEN	47
Anf. 150 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	47
Anf. 151 JONAS SJÖSTEDT (V).....	47
Anf. 152 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	48
Anf. 153 JONAS SJÖSTEDT (V).....	48
Anf. 154 ORDFÖRANDEN	48
Anf. 155 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	48
Anf. 156 ORDFÖRANDEN	48
Anf. 157 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	48
Anf. 158 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	49
Anf. 159 ORDFÖRANDEN	49
Anf. 160 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	49
Anf. 161 ORDFÖRANDEN	49
Anf. 162 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	49
Anf. 163 ORDFÖRANDEN	49
Anf. 164 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	49
Anf. 165 STAFFAN DANIELSSON (C).....	50
Anf. 166 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	50
Anf. 167 ORDFÖRANDEN	50
Anf. 168 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	50
Anf. 169 CAROLINE SZYBER (KD).....	51
Anf. 170 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	51
Anf. 171 Kulturrådet HENRIK SELIN	51
Anf. 172 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	51
Anf. 173 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	51
Anf. 174 ORDFÖRANDEN	51
Anf. 175 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	52
Anf. 176 CHRISTINA ZEDEL (S)	52
Anf. 177 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	52
Anf. 178 ORDFÖRANDEN	52
Anf. 179 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	53
Anf. 180 ORDFÖRANDEN	53
Anf. 181 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	53
Anf. 182 ORDFÖRANDEN	53

Anf. 183 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	2010/11:8
LILJEROTH (M).....	12 november
Anf. 184 ORDFÖRANDEN.....	
Anf. 185 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M).....	
Anf. 186 BODIL CEBALLOS (MP).....	
Anf. 187 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M).....	
Anf. 188 Kulturrådet HENRIK SELIN	
Anf. 189 JONAS SJÖSTEDT (V).....	
Anf. 190 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M).....	
Anf. 191 Kulturrådet HENRIK SELIN	
Anf. 192 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M).....	
Anf. 193 ORDFÖRANDEN.....	
Anf. 194 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M).....	
Anf. 195 SUSANNA HABY (M).....	
Anf. 196 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M).....	
Anf. 197 JONAS SJÖSTEDT (V).....	
Anf. 198 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M).....	
Anf. 199 ORDFÖRANDEN.....	